Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5279 — 12/25 ՅՈՒՆԻՍ 1903 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 29 ՐԷՊԻԼ ԷՎՎԷԼ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5279

در علیه ده غلطه ده آره‌ویك غزتهسی اداره‌خانه‌سنده

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցո փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	ղրշ
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքական աշխարհի մէջ երկու կարեւոր խնդիրներ կան հիմա, մէկը Անգլիոյ մէջ՝ ուր Պ. Զէմպըրլէն իր մաքսապաշտ ծրագրով երկիրը կը յուզէ, միւսը Գերմանիոյ մէջ, ուր ընկերվարականները մեծ յաղթանակ մը տարին վերջին երեսփոխանական ընտրութեան ատեն:

Այս խնդիրներէն առաջինը կապ ունի բոլոր ազգերու մաքսային կացութեանը հետ, երկրորդը միջազգային աշխարհավարութեանը վրայ ազդելու կարող պիտի ըլլայ, եթէ ընկերվարական երեսփոխաններու ուժը Գերմանիոյ Խորհրդարանին վրայ ազդեցութիւն բանեցնելու չափ զօրանայ, որովհետեւ ընկերվարականներու ծրագրին մէջ սպառազինութիւնները դադրեցնելու եւ է հարկին Ֆրանսայի հետ Ալզաս-Լորէնի մասին գիջողութիւններ ընելով համաձայնելու գաղափարն ալ կայ: Աւելորդ է ըսել ուրեմն թէ ի՛նչ մեծ հետեւանք ունենալու կոչուած է այդ գաղափարը, եթէ երբեք իրականանայ, քանի որ յայտնի է թէ աշխարհի այսքան ահաւոր սպառազինութեանց դէմ ամենաւոր ու մեծագոյն պատճառը Ալզաս-Լորէնի խնդիրն է, որ թէ ի՛նչքան սուղի նստած է բոլոր Եւրոպայի մասնաւորապէս եւ համայն աշխարհի ընդհանրապէս, չդիտցող չկայ կարծեմ: Ուստի եթէ երբեք կարելի ըլլայ խաղաղութեամբ կարգադրել զայն, թերեւս այն ատեն միայն յուսալի ըլլայ Զէնենկէցութեան իտէալին իրագործումը, որուն բարերար արդիւնքներուն վրայ խօսելու եւ բացատրութիւն տալու անդամ պէտք չկայ:

Սակայն թէ՛ Զէմպրլէնի մաքսային ծրագիրը եւ թէ Գերմանիոյ ընկերվարականներէն սպասուած ակնկալութիւնը դեռ շատ ժամանակի կը կարօտին՝ գործնական դառնալու համար, եթէ երբեք կարենան ծրագրական վիճակէ ելլելով իրական գոյութեան աշխարհը մտնել, վասն զի այս երկու գաղափարներուն դէմ տակաւին այնչափ հզօր ընդդիմադիրներ կան, որ շատ կանխահաս է հաւատալ թէ յաջողութեան սերմ կը կրեն: Առաջին խնդրոյն անմիջական հետեւանքը սա եղած է որ հիմակուհիմա Անգլիոյ պահպանողական-միութենական կուսակցութեան մէջ այնպիսի փեռեկում եւ երկպառակութիւն ինկած է Զէմպրլէնի այս գաղափարին երեսէն, որպիսի անկարկատելի հերձուած ու բաժանում ազատական կուսակցութեան մէջ ինկաւ, Կլատսթոնի իռլանդական հուսկաւոր ծրագրին պատճառով: Այս անգամ ալ դրեթէ մեւնոյն երեւոյթն է որ կը տեսնուի, միայն թէ ճիշդ հակադարձաբար այն անգամի պատահածին: Պ. Կլատսթոնի ծրագրին ամբողջովին դէմ էին ոչ միայն պահպանողականներն առհասարակ, այլ եւ ազատականներու մէկ կարեւոր մասը, որ վերջնապէս բաժնուելով իրենց նախկին կուսակցութենէն՝ հակառակ կողմն անցան ու անոնց գլխաւորներէն մէկն էր նաեւ նոյն ինքն Պ. Զէմպրլէն: Այս անգամ ալ այս վերջինայն մաքսապաշտ ծրագրին դէմ կը շարժին միահաղոյն թէ՛ ազատականները ամենամեծ մասամբ եւ թէ պահպանողականներու ստուար մեծամասնութիւնը: Ըսել է կուսակցութեանց միջեւ տեղատուութեան ու մակընթացութեան նման տեղափոխութիւններ են որ տեղի կ'ունենան եւ վերիվայր կը շրջեն Անգլիոյ քաղաքական կազմակերպութեան իբր հիմ ծառայող դարաւոր կուսակցութեանց դիրքերը եւ դրութիւնները:

Այս անեղ պայքարէն ազատականները օգտուիլ պիտի գիտնան արդեօք, նորէն ձեռք անցընելու համար իշխանութիւնը, որմէ զրկուած են իբր տասը տարիէ ի վեր. խնդիր մըն է ասիկա, որ առայժմ շատ հաւանական չերեւիր, նկատի առնելով իրենց պառակտումն ու բաժանումները: Նոյնչափ պահպանողականները եւ միութենականները բաժնուած ու ստորաբաժանուած են թէպէտ, բայց Պ. Զէմպրլէնի յարուցած խնդիրն այնպիսի ձեւ մը ունի, որ եթէ չյաջողի, նախարարական ամբողջ կուսակցութիւնը իրեն հետ չի տանիր դէպի կործանում, ինչպէս եղաւ ազատականներուն, Կլատսթոնի իռլանդական ծրագրին չյաջողած պարագային: Առ առաւելն Պ. Զէմպրլէն ինքը պիտի յաղթուի եւ հեռանայ, զի նոյն իսկ նախարարութեան մէջ հակառակութիւն կայ իր ծրագրին դէմ, որ բնականաբար ամբողջութեամբ չպիտի կրէ անոր ձախորդութեան հետեւանքը:

Այս բոլորէն հասկցուածը սա է թէ մաքսապաշտ սոյն խնդրոյն թեր ու դէմ այնպիսի սոսկալի պայքար մը պիտի բացուի Անգլիոյ մէջ, որ պիտի գերազանցէ մինչեւ անգամ իռլանդական հարցածանօթ ծրագրին առթիւ բացուածը, որովհետեւ անիկա կը հետաքրքրէր միայն անգլիական պետութիւնը, մինչդեռ ներկայ խնդիրը բովանդակ աշխարհի հետ առնչութիւն ունի՝ այն ակներեւ պատճառով որ բոլոր երկրագնդի վրայ չկայ ազգ մը, ժողովուրդ մը, աշխարհ մը որ Մեծին Բրիտանիոյ հետ առեւտրական յարաբերութիւն չունենայ, թէ՛ ներածութեան եւ թէ արտածութեան նիւթերու վերաբերեալ, կամ գոնէ մէկ եւ կամ միւս ճիւղին վրայ: Ուստի ամբողջ տիեզերք տենդայոյզ անհամբերութեամբ լարած է իր ուշադրութիւնը եւ կը սպասէ տեսնել թէ ի՛նչ ելք պիտի ունենայ Պ. Զէմպրլէնի յարուցած այս խնդիրը, որ եթէ չյաջողի, իրաց վիճակին մէջ փոփոխութիւն մը չմտնելով՝ հետեւանք մը չունենար: Իսկ եթէ յաջողի, այսինքն եթէ անգլիական ընտրող ժողովրդեան մեծամասնութիւնը ընդունի զայն եւ գործադրութիւնը վճռէ, այն ատեն բոլոր աշխարհի առեւտրական յարաբերութեանց մէջ այնպիսի յեղաշրջում մը առաջ պիտի գայ որ այժմէն կարելի չէ կշռել անոր ազդեցութիւնը եւ հետեւանքները: Այս ծանրակշիռ պատճառով՝ ահա դիրքին չէ անգլիացի ընտրողներուն չուտով որոշում տալ թէ ո՛ր կողմին յարելու է: Մինչդեռ Պ. Զէմպրլէն նոյնքան հաստատ կերպով իր համոզումը գոյացուցած լմնցուցած է եւ կը ջանայ ընդունիլ ու գործադրութեան դնել տալ իր ազգին կողմէ, որքան թեթեւութեամբ եւ անվարան վճռողականութեամբ Թրբանսվալի պատերազմը առաջ բերելու աշխատեցաւ եւ յաջողեցաւ. Բայց թէ 220 միլիոն անգլիական ոսկի եւ 100 հազար անձի կորուստ պատճառեց, այլ եւս ո՛վ կը յիշէ հիմա: Այնքան մոռցուած է արդէն, որ կարծես թէ քանի մը տասնեակ տարիներ անցած դացած ըլլային անկէ ի վեր:

Մ. ՆԱԹՈՒՆԵԱՆ

ՍԱՄՈՒԷԼ ՍՄԱՅԼՍ

ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ՆԿԱՐԱԳՐԻՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Գ.

Կեանքի կամ գործերու հաղորդակցութեան մէջ, իմացականութիւնն աւելի փոքր դեր կը կատարէ՝ քան թէ նկարագիրը,— միտքը նուազ կ'ազդէ քան թէ սիրտը,— հանճարը համազօր չէ ինքնազբաղումի, համբերատարութեան, ինչպէս եւ առողջ դատումի կանոնին ենթակայ եղող կարգապահութեան: Ուրեմն հանրային կեանքի ու մասնաւոր կեանքի տեսակէտներով, ոչինչ կայ աւելի լաւ քան չիտակութենէ առաջնորդուած ողջմտութեան լաւ դեղաչափ մը: Ողջմտութիւնը երբ փորձառութիւնով կազմուած է ու բարեսրտութենէ ներշնչուած, կ'արտադրէ գործնական իմաստութիւն: Բացայայտ է թէ բարեսրտութիւնը մինչեւ որոշ չափով մը կ'ենթադրէ իմաստութիւն,— զարգացեալ իմաստութիւն,— մարմնականին ու հոգեկանին զուգահառնումը: «Իմաստութեան ու բարեսրտութեան միջեւ կեցած յարաբերութիւնները բազմաթիւ են, կ'ըսէ Սըր Հէնրի Թէյլըր, ու գիւրահասկընալի է թէ այն կրկին առաքինութիւնները չեն կրնար իրարմէ անջատուիլ, ոչ միայն վասն զի մարդոց իմաստութիւնը բարեսիրտ կ'ընէ զիրենք, այլ նաեւ վասըն զի անոնց բարեսրտութիւնը իմաստուն կ'ընէ զիրենք («Պետական մարդը», երես 30):

Նկարագրի վրայ տիրող այս զօրութեան պատճառաւ է որ կը տեսնենք թէ մարդոցմէ ոմանքի կեանքի մէջ ի գործ կը դնեն այնպիսի ազդեցութիւն մը՝ որ մեզի կը թուի թէ խոտորնակօրէն կը համեմատի անոնց մտաւորական կարողութիւններուն հետ: Ասոնք կարծես թէ կը գործեն այնպիսի թաքուն ազդեցութեան մը, զօրութեան մը միջոցաւ զոր ի պահեստի ունին եւ որ լռելեայն զգալի կ'ըլլայ միայն իրենց ներկայութիւնով: Ինչպէս ըսած է Պիւրք, վերջընթեր դարուն ազդեցիկ ազնուականներէն մէկուն նըկատմամբ՝ «Իր առաքինութիւններն են իր մրմունջները»: Կը գտնած թէ այսպիսի մարդոց տեսութիւնները մաքուր ու ազնիւ են, եւ ուրիշներուն կը ներգործեն զարտադիր ոյժով մը: Ահա՛ բոլոր գաղտնիքը:

Թէեւ պարզ նկարագրի տէր եղող մարդոց համբաւը յամրօրէն կը հաստատուի, բայց իրենց ճշմարիտ բարեմասնութիւնները բոլորովին անծանօթ չեն մնար երբեք: Այդ մարդիկ կրնան անուանարկուիլ այսինչներէն, սխալ հասկցուիլ այն ինչներէն. վիշտն ու ձախորդութիւնը կրնան զայնս զգեստել ժամանակի մը համար, բայց համբերատարութեամբ ու համակերպութեամբ, պիտի ներշնչեն վերջապէս այն յարգանքն ու այն վստահութիւնը՝ որոնց արժանի են իրապէս:

Շերիտանի համար ըսուած է որ եթէ աւելի հաստատուն նկարագիր ունեցած ըլլար, աշխարհ կառավարելու ձեռնհաս եղած պիտի ըլլար, մինչդեռ ըստ որում զուրկ էր այս բարեմասնութենէն, իր դերապանծ ձիրքերը յարաբերապէս ապարդիւն եղան: Ան կը շլացնէր ու կը հմայէր, բայց ո՛չ կշիռ, ոչ ալ ազդեցութիւն ունէր հանրային կեանքին մէջ: Տըրիւրի Լէյնի աննման կատակերգուն իսկ ինքզինքը անկէ վերադաս կը համարէր: Օր մը երբ Տէլբիի դերասանը տնօրէնէն թախանձանքին կը պատասխէր իր թոչակին մնացորդը, Շերիտան բրտօրէն յանդիմանեց զայն՝ ըսելով թէ կը մոռնար իրենց առանձնայատուկ յարաբերական դիրքերը:

«Ոչ արդարեւ, պարոն Շերիտան, պատասխանեց Տէլբիին, բան մը մոռցած չեմ, կատարելապէս գիտեմ մեր երկուքին միջեւ կեցած տարբերութիւնը: Ծնունդով, ազնուատոհմութիւնով ու դաստիարակութիւնով, դուք ինձմէ գերադաս էք, բայց գալով վարքի, Նկարագրի ու հաստատամտութեան, ես ձեզմէ վեր եմ:»

Շերիտանի գաւառակիցը, Պիւրք, ընդհակառակը, վեհ նկարագրի տէր անձ մըն էր: Թէպէտ երեսունչորսնդ տարեկան էր երբ աթոռ մը ստացաւ խորհրդարանին մէջ, բայց եւ այնպէս առիթ ունեցաւ իր անունը խորապէս քանդակելու Անգլիոյ քաղաքական պատմութեան մէջ: Բարձր կարողութիւններ ու նշանակելի կորով ունեցող մարդ մըն էր: Սակայն դժբաղդաբար ունէր այնպիսի տկար կողմ մը, որ ի վերջոյ հանրակշիռ թերութեան մը հանգամանքն ստացաւ: Զուրկ էր պաղարիւնութենէ, ինքնազսպումէ, չէր կըրնար տէր ըլլալ իր անձին, ու անոր հանճարը յաճախ կը զոհուէր իր դիւրագրգռութենան: Այսպէս, առ ի չգոյէ այնչափ աննշան երեւցող այդ առաքինութեան, այսինքն միակերպ բնաւորութեան, ամենապերճ տաղանդները կրնան յարաբերապէս ապարդիւն ըլլալ անոնց տիրոջ համար:

Նկարագիրը կը կազմուի բազմաթիւ ստորնագոյն հանգամանքներէ, որոնք աւելի կամ նուազ կախում ունին իւրաքանչիւր անհատէ: Զանցնիր օր մը որ լաւկամ գէշ բան չովրինք: Չկայ գործողութիւն մը, ո՛րչափ ալ չնչին թուի, որ չուենայ իր հետեւանքը կամ արդիւնքը, ինչպէս չկայ մազ մը, որ ո՛րչափ ալ բարակ ըլլայ, չձգէ իր ստուերը: Պ. Շիմմըլբէնն նիզի մայրը շատ իմաստուն էր՝ երբ անոր խրատ կուտար երբեք սեղի չտալ փոքր բաներու, «ապա թէ ոչ, կ'ըսէր, ձեր արհամարհած այդ փոքր բաները, վերջապէս օր մը ձեր վրայ պիտի տիրեն անպատճառ.»

Անձնական գործողութիւն, անձնական մտածում, անձնական զգացում կը նպաստեն կազմելու մեր բնաւորութիւնը, մեր սովորոյթներն ու մեր իմացականութիւնը, ու անխուսափելի ազդեցութիւն մը կը գործեն մեր ապագայ կեանքին բոլոր մասնագէպերուն վրայ: Այսպէս, նկարագիրը յարատեւ փոփոխում մը կը կրէ դէպի լաւը կամ դէպի յոռին, մերթ կը բարձրանայ, մերթ կը ստորնանայ: «Դեռնքի մէջ չկայ սխալ մը, ոչ ալ յիմարութիւն մը, կ'ըսէ Պ. Բըսքին, որ վերջապէս ինծի համար աննպաստ հետեւանք մը առաջ չբերէ՝ ուրախութիւնս խափանելով ու կարողութիւններս նուազեցնելով, մինչդեռ իւրաքանչիւր ապրիս ջանք՝ զոր ի գործ դրած եմ իմ անձիս վրայ անցեալիս մէջ, ամէն ինչ որ բարի ու առաքինական կը գտնեմ հոն, հիմա իմ հետս է եւ ինծի կ'օգնէ, ըմբռնելու այդ արուեստն ու անոր տեսիլները («Օդի թագուհին», երես 127):

Բնազիտական այն օրէնքը՝ որ կը հրամադրէ թէ ազդեցութիւնն ու հակազդեցութիւնը հաւասարազօր են, կը պատշաճի նաեւ բարոյական խնդիրներուն: Բարի գործերը կ'ազդեն ու կը հակազդեն իրենց հեղինակներուն վրայ. նոյնը կ'ընեն չարիքներն ալ: Ու մինչեւ անդամ, ասոնք համաման արդիւնք առաջ կը բերեն՝ օրինակի ազդեցութեան տեսակէտով, իրենցմէ նպաստաւորուածներուն կամ իրենց դէմ եղող երրորդ անձերուն վրայ: Բայց մարդ պարագաներուն ո՛չ այնչափ դերին է՝ որչափ անոնց ստեղծողը (*), ու իր ազատ կամքն ի գործ դնելով, կրնայ այնպիսի՛ ուղղութիւն մը տալ իր գործերուն, որ ասոնք օգուտ արտադրեն յաւէտ՝ քան թէ վնաս: «Ոչինչ կրնայ ինծի աւելի ազիտաբեր ըլլալ՝ քան իմ անձս, կ'ըսէր Ս. Բեռնարդոս. չարիքը՝ զոր կը մնուցանեմ, իմ հետս է, ու երբ կը տանջուիմ իրապէս, յանցաւորն ես եմ միայն»

(*) «Փոխանակ ըսելու թէ մարդս պարագաներուն դերին է, աւելի ճիշդ կ'ըլլար ըսել թէ անոնց ճարտարապետն է: Նկարագիրն է որ ինքնիրէն գոյութիւն մը կը ստեղծէ պարագաներուն համեմատ. Մարդոյժը կը չափուի մեր իւրաչրջական (d'assimilation) կարողութեան սահմանէն. Միեւնոյն չինուածանիւթերով մէկը մթերանոց, ուրիշ մը ամարանոց կը շինէ: Ադիսն ու չաղախն ինքնին կը մնան չաղախ ու ադիս, մինչեւ որ ճարտարապետը կարենայ ուրիշ բան չինել անոնցմով: Կրանիթի այն հատորը որ խաչընդոտ մըն էր, ապիկարին ճամբուն վրայ, պատուանդան մը կը լինի զօրեղին վեր բարձրանալուն, (Կ. Հ. Լէվըն «Կէօթէի վարքը»):

Ծ. Խ.

ՆԿԱՐՉԵՆ ՍԷՐԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա.

Աչնանային առաւօտ մը, Օր. Ժէռմէն ու նկարիչ Ռընէ, նստած էին օթէլի մը ծովահայեաց պատշգամին վրայ. Ամրան եղանակը ա՛լ անցած ըլլալով՝ շատ սակաւթիւ զբօսաշրջիկներ մնացած էին օթէլին մէջ: Ժէռմէն, ժամէ մը ի վեր խորունկ մտածումի մը մէջ մխրճուած, կը կարդար իր ձեռքը գտնուած լրագիրը:

Շատ մտախոհ կը թուէր. վերջապէս Ռընէ հարցուց:

—Ի՞նչ է ձեզ այսչափ զբաղեցնող այս ընթերցումը... Տեսէք ո՞րչափ մռայլ կայ: Օդը ցուրտ է: Սակայն դուք, առանց պաղ զգալու, լակ ընթերցումով կը պարապիք:

Դեռատի աղջիկը յանկարծ սարսռաց: Անպատճառ պէտք էր պատասխան մը տալ:

—Ոչինչ, փոքրիկ նորավէպ մը: Եթէ կ'ուզէք, դուք ալ կարդացէք, ըսաւ:

Օր. Ժէռմէն լրագիրը կարկառելով՝ մատնացոյց ըրաւ առաջին էջին առաջին սիւնակը հրատարակուած նորավէպը: Այս նորավէպը կը նկարագրէր ամուսնութիւն մը, որ հիմա Եւրոպայի մէջ, սովորական եղած ու նորութեան կարգն անցած է: Ամփոփ իմաստը սա էր.

Վայելչադէմ, վայելչազգեստ երիտասարդ մը... ու գեղանի, դեռատի, զգայուն եւ ազնուականներու վարմունքին տեղեակ զուարճամտ աղջիկ մը... իրարու կը հանդիպին, ազնուականներու ժամադրավայր եւ ջերմուկ ունեցող զուարթագեղ քաղաքի մը մէջ: Զիրար կը սիրեն, աւելի չխակէ՝ իրարմէ կ'ախորժին:

Պահ մը՝ երջանիկ ու սիրագեղ կեանք մը կ'անցընեն, իրարու հանդէպ կատակախաղեր կը ներկայացնեն, այնչափ ճարպիկօրէն որ երկուքն ալ կը յաջողին խաբել զիրար, սակայն ի վերջոյ խղճի խայթով կը տանջուին: Իրենց յանցանքը կը խոստովանին իրարու:

Վայելչադէմ պարոնը իսկապէս շատ աղքատ մարդ մըն էր, մէկը այն թըշուառներէն որոնք վստահելով իրենց կըրթութեան, հմտութեան ու գեղեցկութեան, կը յաւակնին շատ հարուստ ձեւանալ, այդ միջոցով հարուստ աղջիկ մը գտնել ու ամուսնանալ: Իսկ դեղանի աղջիկը, դրամատիրէ իսպառ զուրկ ըլլալով հանդերձ՝ իր մօր թելադրութեամբ՝ կ'ուզէր շատ հարուստ ձեւանալ, սիրտ մը որսալ, յետոյ գործն անոյշ տեղը կապել, ու իր գտնելիք ամուսինին միլիոններէն օգտուիլ:

Թէպէտ ղուգադիպօրէն զիրար գտած էին ու քիչ մըն ալ սիրուհրատ, սակայն ի վերջոյ իրողութիւնը երեւան ելլելով, կը հասկնան թէ իրարու հանդէպ կատակաղ ներկայացնելէն օգուտ մը առաջ չպիտի գայ, ուստի եւ կ'որոշեն զատուիլ իրարմէ:

Այսպիսիներու համար սովորական եղող պաղարիւնութիւնով մը իրարու ձեռք սեղմելէ յետոյ հրաժեշտի ողջոյն կը փոխանակեն: Երկուքն ալ իրենց նպատակին հասնելու համար, ուրիշներու հետ կատակախաղ ներկայացնելու պայմանաւ՝ կը բաժնուին:

Ահա սա է նորավէպին ամփոփոյքը:

Ռընէն երբ կարդաց լմնցուց, լրագիրը ձեռքէն վար ինկաւ: Խոր մտածումի մէջ թաղուեցաւ: Իսկ Ժէռմէն կրթնելով պատշգամին վանդակորմին, հեծեծագին կուլար, ու իր փափկակամ մարմինը կը ցնցուէր:

Տեղւոյն տեսարանը թէ՛ շատ ակնահաճոյ էր եւ թէ շատ տխրադեցիկ:

Ամէն կողմ խոր լռութիւն մը կը տիրէր, կարծես ամէն բան մշուշին մէջ կուլար ու մտախոհ էր: Լոիկ, ողբալից, հոգետանջ ու ցաւագին վայրկեաններ անցուցին: Ամէն պարագայի մէջ, այս նորավէպը շատ յուսահատեցուցիչ զուգադիպութիւն մը կը նկատուէր: Զի՞ որ ասոնք ալ նմանօրինակ վիճակի մը մէջ կը գտնուէին, սա փոքրիկ տարբերութեամբ միայն, որ անոնց սէրն անկեղծ էր...

Այո՛, Ժէռմէն ինչպէս որ ճշմարիտ սիրով մը կը սիրէր Ռընէն, նոյնպէս հաստատ գիտէր թէ Ռընէն ալ զինքը կը պաշտէր:

Բ.

Սիրեցեալ Ժէռմէնին յուսահատօրէն լալը, հեք Ռընէի ջիղերը ցնցեց, որ անհուն սիրոյ մխիթարական չեչտով մը ըսաւ:

—Ա՜հ, սիրելի Ժէռմէնս... սիրելի Ժէռմէնս... ի՞նչ կայ... ի՞նչ եղար... ինչո՞ւ համար այսչափ մտատոգ ես, ինչո՞ւ համար կուլաս, ըսէ... հանգարտեցուր զիս.., ըսէ՛... ըսէ՛... ի՞նչ ունիս... գիտես որ քեզի համար սրտիս մէջ շատ անկեղծ սէր մը, հոգւոյս մէջ անդիմադրելի հրապոյր մը կայ:

Դեռատի աղջիկը, մտրելով, գլուխը դարձուց: Դէմքը բոլորովին կարմրած էր:

—Հանգիստ թող զիս... կ'ամչնամ քեզմէ...Օ՜հ, Աստուած իմ... ա՛լ չպիտի համարձակիմ երեսդ նայիլ:

Պահ մը լռեց: Ժէռմէնի դէմքէն կը հասկցուէր թէ որոշած է ամէն բան: Վըհատ, յուսակտուր վիճակի մը մէջ, յարեց.

—Պ. Ռընէ, ա՛լ մի գար զիս տեսնելու: Մի՛ խորհիր զիս: Դիտեմ թէ կը սիրես զիս, սակայն այլ ելս աչխատէ մոռնալ, որովհետեւ, սիրելիս, ես ալ քեզ խաբեցի, ես ալ ճշդիւ նմանելով այս նորավէպին դիւացնուհիին: Ոչինչ ունինք մեր ձեռքը. մեր լուսնադակ յոյսը կը կայանար հարուստ ամուսին մը գտնելու մէջ: Ես զգեստիութիւն մը կը նկատեմ դայս: Մայրս զիս այնչափ վարժեցուց այս բանին... որ... խե՜ղճ մայրս... ինչ ընէ... վարժուած է բարեկեցիկ կեանքի մը. մարմինը փափկակամ է, խանձուածքը միշտ հակամէտ՝ հիւանդութեան... կեանքի դժնդակութիւններուն բոլորովին անվարժ, հարստութեան վերջին աստիճան կարօտ: Սակայն հիմա իր բոլոր յոյսն իմ վրաս դրած է:

Եթէ երբե՛ք կարենամ հարուստ ամուսին մը գտնել... Օ՜հ, ամէն բան խօսի՛լ. ասոր համար պարտաւորեցայ ամէն վիճակի համակերպիլ, խաբէութիւններ, ստապատիր տարփանքներ, հարուստ երեւելու ցոյցեր, վերջապէս ամէն բանի հանդուրժելու կազմ ու պատրաստ ըլլալ, բաւ է որ գտնելիք ամուսինս հարուստ ըլլայ... այնուհետեւ ի՞նչ վիճակ կ'ունենայ թող ունենայ, կը բաւէ որ յոյսի զիս առնել, եւ՝ մեր չքաւոր վիճակին իրաղեկ ըլլալէ յետոյ, դարձեալ զիս սիրէ: Օ՜հ, որչափ ամօթ: Այժմ, մինչ կը խորհիմ ու կը խօսիմ դայս, դեմքիս վրայ կը մանեմ՝ ես չատ պարզ բան մը կը համարէի ատիկա, անկարեւոր սուտ մը կ'ենթադրէի: Սակայն հիմա... հիմա ամէն բան հասկցայ: Մանաւորապէս այս առդերը կարդալէս յետոյ... աչքերս բացուեցան, իմ բոլոր յոյսի ընթացքովս տեսայ ինքզինքս, եւ ես իսկ իմ անձիս նողկանք կը զգամ, նենգաւոր կը դատեմ ինքզինքս: Ներէ ինծի... խաբեցի՛ քեզ... ի՞նչպէս կը տեսնես, ես սիրուելու արժանի արարած մը չեմ: Վերջապէս պատիժս ալ կրեցի: Միթէ բաւական չէ որ այսպէս յանցանքս կը խոստովանիմ, ամօթապարտ ու անզօր... վաղը մայրիկիս պիտի ըսեմ թէ պէտք է հեռանալ այս տեղէն... Մնա՛ս բարով...

Ժէռմէն, որուն աչքերէն նոյն ատեն յորդառատ արցունքներ կը հոսէին, իր յուզմանքը յաջորդաբար ներկուած բոսորագոյն, կանաչ, դեղին գոյներով, կը մանէր գինիի, քոնեաքի ու ապէնթի լայն հոսումի մը: Դիտող կը մտնէր ահարկու աղմուկով մը, ամէն ինչ քանդելով իր ճամբուն վրայ. հարստութիւնները, հրաշակերտները, գիւտերը ու կեանքերը, օ՜հ միլիոններով բնակիչներ ամէն օր: Սեւ մեծ նաւակ մը կը կանգնէր աղեալի հոսանքին մէջ, որուն յառաջակողմը նստած էր մռայլ դէմքով մարդ մը, պատանքով մը ծածկուած: Մահն էր, ծամածուռ դէմքով, որ իր հետ կը քշէր կը տանէր տիեզերական ալքոլամոլութեան զոհերը: Թունաւորուած գետը կը հոսէր, հեղձնեմ՝ ա՛լ աւելի ուռնալով. իր ափերեալ ափերուն վրայ կը փթթէին աւերակներ, սուգեր, թշուառութիւններ, տառապանքներ, մեռելական հունձքը ալքոլամոլութեան հրէշային աղէտին: Սեւ նաւակը կ'անցնէր յաղթական ու իր ետեւէն կը լսուէր հեծկլտանքներու աղմուկ մը:

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՈՐԹՕՆԸ (86)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Թ.

Քրիսթիան կատաղութեամբ կճրտեց ակռաները, քանիցս կրկնելով բարձրաձայն. «Մինչ լքոր»: Ու ամէն անդամուն ալ լեցուն սկահակ մը կը պարպէր: Դրասեղանին առջեւ նստած, գլուխը հակած, ճակատը կարմրած ու այտերը տժգոյն, Քրիսթիան կը շարունակէր խմել: Ու կատաղի վրդովումով մը՝ գաղափարները իրարու կը բաղխէին գլխուն մէջ: Էթիլինէդի հետ քիչ մը առաջ ունեցած սիրային անցողակի յարաբերութեան յիշատակը գրուած էր միտքը, յամառ ցաւի մը պէս, ու չէր կրնար դայն վտարել իր միտքէն: Իր մտքը կը դարձ, վերստին կը տեսնէր, կը գրկէր դայն ու անոր դողդողուն ձեռքերուն գգուանքը իր վզին չուրջը՝ տակաւին կը սարսռացնէր զինքը: Այո՛, ինքն էր որ դայն վայելած էր բռնի: Էթիլինէդ հակառակած էր: Բայց անարդ կատակերգութիւն մը չէ՞ր խաղցած միթէ: Անոր ցոյց տուած կեղծ համեստութիւնը, որ զայրացուցած էր զինքը, Էթիլինէդի ի գործ դրած սովորական հնարքներէն մէկը չէ՞ր, զրգռելու համար այրերը: Էթիլինէդ խոհական: Ի՞նչ հրաչքով եւ ինչո՞ւ համար:

Քրիսթիան խուլ ծիծաղ մը արձակեց սենեակին լռութեան մէջ, եւ անդամ մըն ալ խմեց չիչէն: Իր մտածումներուն խառնաչփոթութիւնը կրկնապատկուեցաւ: Տեսակ մը մշուշի մէջ կորսուած, ժըՆըվիվէվը տեսաւ, որ դէպի իր կողմը կը յառաջանար, այնքան վշտահար կը թուէր որ յուսահատութեամբ մը լեցուեցաւ սիրտը: Դառն արցունքներ հոսեցան աչքերէն, այտերուն վրայ թափելով: Անձնասպանութեան մը թելադրած տխրութիւնը պատեց զինքը: Ի՞նչ բանի կը ծառայէր ինքզինքին վերայ. Իրենները դժբախտ ընելու. ժըՆըվիվէվի հետ ամուսնացած էր սիրահարութեամբ, բայց հիմա չարաչար կերպով կը խաբէր դայն՝ ազիճի մը համար, որուն բոլոր դիրքերը, հառաչանքները ու գգուանքները ծանօթ էին իրեն: Նորին հրապոյրն ալ չէր կրնար պատրուակել: Հին մոլութիւնն էր բռնած իր օձիքէն, տափակ, մաչած, ծիռած մոլութիւնը, չուայտ սովորութեան մը ուժէն վարուած: Սիրոյ այդ նողկալի կատակերգութեան համար էր որ կը լքէր իր մանկամարդ կինը, այնքան անբիծ ու անկեղծ:

Քրիսթիան ջերմ արցունքներ կը թափէր, ամոթապարտ, ինչպէս միշտ, երբ բոլորովին գինով չէր: Եթէ քիչ մըն ալ ղգաղդգուէր, կատաղութիւնը պիտի ըլլար անոր մէջ տիրապետողը: Այն ատեն ահռելի կը դառնար Քրիսթիան: Կատաղի յիմարութեան իր տագնապներուն մէջ էր որ ամէն բան ընելու կարող կը դարձնէր զինքը, նոյն իսկ սպանութիւն: Փղձկումի չրջանին մէջ կը գտնուէր սակայն, ողբալով ինքզինքին ու իր կնոջ վրայ. ընտանիքին նկատմամբ կարեկցութիւն կը զգար ու ամէնէն հանդիսաւոր երդումները կ'ընէր, ալ եւս չի՛նալու համար այդ ցաւալի ծայրայեղութեանց մէջ: Ժամանակը կ'անցնէր: Պ. Թարտ կը խոկար, բերանաբաց, երանութեան արտայայտութիւն մը դէմքին վրայ: Թերեւս իր անրջանքին մէջ կը տեսնէր Քրիսթիանի խոստացած ցնորական տեսարանները: Անոր գործարանաւորութիւնը, գրգռման գագաթնակէտին հասած, կատարեալ անեցման մը մէջ կը գտնուէր: Քրիսթիան նախանձով դիտեց անոր երջանիկ քունը: Ինք՝ Քրիսթիան ալքոլային թունաւորման վերջին աստիճանին մէջ միայն կը քնանար, այն ատեն երբ փոքր անչափով մը բաժնուած են դառնացնքն ու մահը: Իր երիտասարդութիւնը ներողամիտ հակադրեցութիւն մը կ'ունենար բնութեան վրայ, ու անոր մեղակցութեան չնորհիւ, դայն կ'ընկղմէր ուշաթափութեան մէջ՝ որ 'իրերուն կը թոլտարէր հանդարտիլ, ուղեղին՝ սթափիլ, արեան՝ իր շրջանը ընել եւ կեանքին՝ իր սովորական ընթացքը կատարել:

Գիշերը վրայ կը հասնէր, ու դորձարանին մէջ լոյսերը կը վառէին մէկիկ մէկիկ, լուսաւորելով աչխատաւորները: Ժամը եօթը զարկաւ. աչխատաւորներու ելքի ժամը ծանուցնող զանգակը հնչեց լռութեան մէջ: Քրիսթիան, անշարժ, միշտ կը խորհէր ու իր մտացնորութիւնները կը տանջէին զինքը: Իր աչքին առջեւ կուգար տղմուտ գետ մը որ կը հոսէր, քշելով տանելով ամէն տեսակ բեկորներ, իբր աւերիչ հեղեղ մը: Ու այդ բեկորներուն մէջ կը գտնուէին երիկ մարդոց, կիներու ու տղոց դիակներ, աւելի բազմաթիւ քան պատերազմի ու ժանտախտի զոհերը ամբողջ աչխարհի վրայ: Արուեստներու, գիտութեան արտադրութիւնները, ամէնքն ալ աչխատող մարդկութեան կողմէ յօրինուած թանկագին գանձեր, ողմակլից հոսանքէն կը քշուէին մեռեալներու

տարփածուին հրաժեշտ տալու համար կարկառեց իր դողդողուն ձեռքերը։ Ուրնէ իր չուրջը նայած էր։ Այստեղ առանձին կը գտնուէին։ Դեռատի աղջկան ձեռքերէն բռնեց ու լալով ըսաւ.

—Մ՛հ, իմ գեղանի Ժէռմէնս... մի լքաներ զիս... վերջը կը սպաննե՛ս։ Մըտիկ ըրէ... ես ալ հասկնամ, քանի որ դուն խօսեցար... ահա ես ալ կը խոսուանամ. իմ վիճակս ալ քուկինիդ յար եւ նման է։ Ո՛չ, կը սխալիս։ Դուն քու մարդ թելադրութեանը հետեւած ես, իսկ ես ինքնաբերաբար կը վարուիմ... ես թշուառ եմ... եւ եթէ հարկ է ճշմարիտը խօսիլ, այս նորավէպին մէջ նկարագրուած մարդէն աւելի յանցապարտ, աւելի մեղապարտ եմ. աղքատութիւնս, չքաւորութիւնս ծուլութենէ առաջ կու գայ։

Եթէ քիչ մը աշխատէի, անշուշտ հարուստ կ'ըլլայի... Դիտես որ վերջին ատենս ընդունակ եմ նկարչութեան։ Ցօրինած քանի մը նկարներս ցուցահանդէսներու մէջ մեծապէս գնահատուեցան։ Բայց ո՞վ պիտի աշխատի... ո՞վ պիտի պարապի, քանի որ կարելի է ցոփակեաց կեանք մը անցընել անգործութեամբ ու մեղկութեամբ...։ Ահա ասոր համար է որ այս վիճակիս հասայ։ Ճիշդ ինչպէս ցուցուած է այս նորավէպին մէջ, ես ալ յաւակնեցայ հարուստ կին մը փնտռելու, անոր հարստութեան շնորհիւ երջանկութիւն ապրիլ...։ չէի նեղուեր, չէի մտածեր թէ անանկիւ վարմունքս ո՞րչափ անիծելի էր։ Դատելու պէտքն անգամ չէի զգար։ Բայց քեզ տեսնելէս եւ սիրելէս ի վեր... Օ՜հ, Աստուած իմ, եթէ գիտնայիր, ո՞րչափ սկսայ տանջուիլ։ Մշտատեւ սրտայուզութեան ու մտատանջութեան մէջ էի։ Թեզ այնչափ կը սիրէի որ... միայն մէկ բան կը սփոփէր զիս. վստահ էի թէ դուն ալ զիս կը սիրես։ Կ'երդնում, Ժէռմէն, չկարեցի քեզ սիրել ձեւացնելով, այլ լրջօրէն սիրեցի։

Օ՜հ, այս չարաչուք նորավէպը... Երանի թէ կարդացած չըլլայի... չեմ գիտեր թէ հիմա ի՞նչ վիճակի մէջ եմ... զիտե՞ս թէ ո՞րչափ ծանր կը թուի որ չեմ կրնար քեզի ըսել. «Հոգ մի՛ ըներ։ Ես հարուստ եմ, դարձեալ երջանիկ կ'ըլլանք»։ Սակայն ինչ օգուտ... Օ՜հ, թշուառ եմ ես... ահա ներում կը խնդրեմ քեզմէ, ապահովցուր թէ պիտի սիրես զիս... ամա՛ս բարով...։ Այո՛, պէտք է որ զատուինք... Ես՝ քեզի արժանի ամուսին մը չեմ կրնար ըլլալ... Երիկ մարդ մը ըլլալս հանդերձ, չեմ կրնար երջանկութիւնդ ապահովել։ Ես ինծմէ իսկ նողկանք կը զգամ հիմա... ամա՛ս բարով...։ Հէք Ուրնէն հիմա կուլար հեղձամղձուկ։

Գ.

Ժէռմէն՝ քիչ մը խորհելէ յետոյ ըսաւ.

—Ուրնէ... խորհինք։ Թէպէտ սա մեր կարդացած նորավէպը մեր ներկայ վիճակին հէգիւ կը նմանի, բայց միթէ չե՞նք կարող փոփոխել անոր ելքը։

—Ի՞նչպէս։

—Ինչ մը աշխատելով...։

—Օ՜հ, Աստուած իմ, իրա՞ւ կ'ըսես։

—Կը ներե՞ս ինծի։ Դեռ արժանի՞ կը գտնես զիս սիրելու։ Կը հաւատամ քեզ, թէ ա՛նչափ եռանդով, ցա՛նչափ փափաքով պիտի աշխատիմ, որ՝ եթէ կարելի ըլլայ, վայրկեան մը իսկ չպիտի հանգչիմ քեզ երջանիկ ընելու համար։ Եթէ դուն իմ կինս ըլլաս, անտարակոյս ես տարբեր մարդ մը պիտի ըլլամ, ժրաջան, պարկեշտ, լրջամիտ ու աշխատասէր մարդ մը։ Հաւատա՛ ասոր...։

—Կը վստահիմ։

Հիմա կը ժպտէր նորատի աղջկան դէմքը. ուրախութենէն չդիտեր ընելիքը։ Բռնելով տարփածուին ձեռքը՝ կ'ըսէր ասոնք.

—Անոնք յուսահատ, ապիկար եւ անմարդավայել ստորութեան մը մէջ զատուելէ ետքմէ։ Մինչդեռ մենք մարդկային սեռին պատուաբեր ըլլալիք առաւելութիւնով մը պիտի միանանք։ Մասնաւոր արդիւնք մը քաղած պիտի ըլլանք ամուսնութենէն։ Հիմա ես ալ պիտի աշխատիմ։ Զբլլա՛յ որ առարկես այս բանին։ Այո՛, ե՛ս ալ պիտի աշխատիմ։ Զիրար սիրելէ յետոյ՝ կրնանք սակաւապետօրէն ապրիլ։

—Միայն ջանանք երջանիկ ու բարեկեցիկ ընել մօրս կեանքը։...

—Անտարկո՛յս...։

Կարին Թարգմ. Տ. Ց. ՀԱՆԷՍԵԱՆ

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Հանրային Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% Բրիորիթէ պարտաթուղթերէն ունեցողներուն թէ 1890 ապրիլ 15/27ի կայս. հրովարտակին ԺԴ. յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին այն բոլոր կտրօնները որոնք գանձուած չեն իրենց պայմանաժամէն մինչեւ վեց տարի։ Հետեւաբար Հանր. Պարտքի Սնտուկին պիտի մնան յիշուած պարտաթուղթերուն 14 թիւ այն կտրոնները, որոնց պայմանաժամը կը սկսի 1897 սեպտ. 1/13ին, եթէ չգանձուին մինչեւ 31/13 սեպտեմբեր 1903

* * *

Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Հանր. Պարտքի թուղթերէն ունեցողներուն թէ, 1881 դեկտ. 8/20ի կայս. հրովարտակի Ե. յօդուածին 5րդ հատուածին տրամադրութեան համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին այն բոլոր կտրօնները որոնք գանձուած են Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան, եթէ չգանձուին մինչեւ 31/13 սեպտ. 1903։

11—16

Արտաքին Լուրեր

ԻՏԱԼԻԱ

Նախարարական տագնապը.— Նոր կարգադրութիւնը.— Դանիլեին ծրագիրները. —Զանազան խնդիրներ։

Ծանարտելլիի դանիլեին անդամներէն անոնք որոնք ամէնէն աւելի յարաբերութիւն ունին ծայրագոյն ձախակողմի խումբերուն հետ, ինքզինքին աննպաստ դիրքի մը մէջ զգացին նախարարութեան նոր կացութեամբը։ Մասնաւորաբար Պ. Ճիոլիթի որոշած էր քաշուիլ. անոր հետ ալ քանի մը նախարարներ, ինչպէս պատերազմական նախարարը։ Արդէն ժամանակէ մը ի վեր կ'ըսուէր թէ անհամաձայնութիւն մը կայ դանիլեին անդամներուն միջեւ։ Պ. Ճիոլիթի կը գանգատէր թէ միւս մասին պատկանող իր պաշտօնակիցներուն աջակցութիւնը չի վայելեր։ Պ. Ծանարտելլի, սակայն, ծովային նախարարին դէմ եղած ամբաստանութեանց քննութիւնը մերժող քուէին մեծամասնութեան նուազութիւնը ուղղակի իրեն դէմ չնկատելով, ստանձնեց նոր նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնը։ Ցայտնի կ'երեւայ որ Պ. Ճիոլիթի չէր կրնար մտնել այդ դանիլեին մէջ. բայց եթէ ձախակողմին աջակցութեանը պէտք է վստահի, Ճիոլիթի ու ծայրագոյն ձախակողմի խումբերէն զատ, տի Ռուտինի մարքիզը եւ Պ. Սոնինօ չեն կրնար աջակից ըլլալ անոր։ Հիմա կատարելապէս յայտնի չէ թէ Երեսփ. Ժողովին կուսակցապետներէն որո՞նք պիտի մասնակցին նոր դանիլեին։ Հաւանական կ'երեւայ որ Պ. Ծանարտելլի ուզած է փութացնել նախարարութեան տագնապը եւ կամ Պ. Ճիոլիթի դայն ստիպած է, որպէս զի նախարարութիւնը իր հրաժարականը տայ խորհրդարանական արձակուրդէն առաջ՝ որ մօտալուտ է։ Դանիլիոնը կը զգար որ չէր կրցած գործադրել այն ծրագիրը որ իր կազմութեան հիմը կը կազմէր։ Տուրքերու թեթեւացուցման խնդիրը տակաւին որոշում մը չստացաւ, Իտալիոյ հարաւային նահանգները դեռ կը սպասեն որ իրենց աղերսները նկատողութեան առնուին եւ դատական բարենորոգումները զանազան քննադատութեանց առարկայ եղան։ Վերջապէս կայ ամուսնալուծման օրինագիծը որուն վրայ շատ կը պնդէ ձախակողմի կուսակցութիւնը, եւ որ չէր կրնար կարգադրուիլ դանիլեին փափագին համաձայն։ Երեսփ. Ժողովին յանձնաժողովը այդ օրինագիծին նկատմամբ դանիլիին բաղձանքներուն բոլորովին հակառակ որոշում մը տուաւ։ Եթէ հարկ ըլլար ապացուցանել թէ ֆրան-մասոնութիւնը դեռ այնքան զօրաւոր չէ, բաւական պիտի ըլլար յիշելու սա պարագան թէ չկրցաւ Խորհրդարանը համոզել որ ամուսնալուծումը հաստատէ Իտալիոյ մէջ։ Ֆրան-մասոնները մեծապէս փափագող են ամուսնալուծման դրութիւնը հաստատել տալու, ոչ միայն թէ անոնցմէ ոմանք անոր գործնական անպատեհութիւնները չեն նշմարեր, այլ անոր համար որ կ'ուզեն ընդունել տալ կաթոլիկ խղճահարութիւնները վիրաւորող դրութիւն մը։ Բոլոր իտալացիները թէեւ շատ եռանդուն չեն կրօնական գործերու մասին, սակայն անոնց բարքերը այնքան կաթոլիկ մշակութեան դարերով չինուած են որ շատ դժուար պիտի ըլլայ այդ տեսակ նորութիւն մը ընդունել տալ անոնց։ Մոռցուած չէ այն ընդհանուր ցասումը զոր Իտալիոյ հանրային կարծիքը յայտնեց երբ ամուսնալուծման խնդիրը երեւան ելաւ։ Խորհրդարանական յանձնաժողովին տեղեկագիրը՝ Պ. Սալանտրա բաւական բարձր տեսութիւններով պարզեց այն նպատակները որոնք արդելք կ'ըլլային ամուսնալուծման ընդունելուն։ Լրագիրները նոյնութեամբ հրատարակեցին այդ տեղեկագիրը որուն արժէքը գնահատեցին, բաց ի մէկ քանիներէն։ Բնական է որ Պ. Ճիոլիթի սրտմտած է իրեն սիրելի եղած գաղափարներուն յաղթել տուած չըլլալուն համար։ Միանգամայն իրեն անհաճոյ երեւցաւ թէ ընկերվարականները դանիլիին դէմ կը քուէարկէին, ինչպէս նաեւ ամբողջ ծայրագոյն ձախակողմը որոնց հետ լաւ վարուած էր մինչեւ հիմա։ Ծանարտելլի-Ճիոլիթիի միաբանութիւնը լուծուեցաւ, վասն զի չի կրցաւ գլուխ հանել իր ոտանձնած գործը, սակայն Պ. Ծանարտելլի պիտի կրնայ կազմել դանիլիի մը որ իր մէջ նշանաւոր անձնաւորութիւններ չունենալով հանդերձ, կարող պիտի ըլլայ ժամանակ մը եւս չարունակել, մանաւանդ անոր համար որ Պ. Պ. Տի Ռուտինի ու Սոնինօ դանիլիի մը կազմելու տրամադիր չեն երեւար։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Սւսստրիոյ խորհրդարանը.— Հունգարիոյ կացութիւնը.— Պ. Ֆոն Քէուգէի ծրագիրը.— Կուսակցութեանց ընթացքը։

Հոս նախարար Պ. Ռէզէքի եւ երիտասարդ -Հոներու կուսակցութիւններուն միջեւ կատարուող բանակցութեանց հակառակ, Բրակայի մէջ զրոյց եղաւ թէ Աւստրիոյ նախարարապետ Պ. ֆոն Քէլպէր, Հունգարիոյ նախարարական տագնապին հանդէպ, որ կրնայ հիմնովին փոխել Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ յարաբերութեանց դրութիւնը, մտադրած է Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովին նիստերը քանի մը օրէն դադրեցնել եւ պահանջել անկէ որ միայն աւստրիական պատուիրակութեան ընտրութիւնը կատարէ։ Երեսփ. Ժողովը չատ վերջը պիտի դումարուի։ Հիմակուհիմա Ժողովին նիստերը կը շարունակուին եւ տեղական խնդիրներ միայն նկատողութեան կ'առնուին։ Իրաքանչիւր նիստի Զեհերը եւ հարաւային Սլաւները ստիպողութեան օրակարգեր կը ներկայացնեն, վիճաբանութիւնները խափանելու համար, եւ երբ ատենապետը յայտարարէ թէ այդ օրակարգերը իրեց կարգին նկատողութեան պիտի առնուին, չեն պնդեր։ Կ'երեւայ թէ Մորավիոյ չեհ համալսարաններու մասին ըլլալիք խոսուանքով պիտի բաւականան՝ իրենց խափանարար ընթացքէն բոլորովին հրաժարելու համար, բայց Գերմանները բոլորովին կը հակառակին ատոր։ Զեհերը աւելի ազդու կերպով պիտի ձեռնարկեն իրենց խափանարար ընթացքին, երբ նկատողութեան առնուին զինուորական օրինագիծը, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պետական պայմանագրութիւնը եւ առժամեայ ելմտացոյցը։ Պ. Ֆոն Քէրպէր ալ ժողովին նիստերը դադրեցնելով միայն պիտի կրնայ ատոնց պատասխանել։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Ալզաս-Լորենի խնդիրը.—Ֆրանքֆուրտեան դաշնակցութիւն մը.— Ֆրանսական լրագրի մը կարծիքը։

Ծանուցուեցաւ թէ ֆրանքֆուրտեան դաշնակցութիւն մը կազմուած է, նպատակ ունենալով լուծել Ալզաս-Լորէնի խնդիրը եւ դաշնակցութիւն մը առաջ բերել երկու ժողովուրդներուն միջեւ։ Օրորիքի խօսելով այդ ձեռնարկին վրայ, կը յիշէ Պիկմարք իշխանին սա խօսքը.— «Երբ Ֆրանսա ու Գերմանիա միանան, աշխարհի տէրը կ'ըլլան։» Օրորիքի կը կը յարէ.—«Այդ տեսակ դաշնակցութիւն մը ամէնէն ճշմարիտը ու բեղունը պիտի ըլլայ. նաեւ Ֆրանսայի համար ամէնէն շահաւորը ու ապահովը պիտի ըլլայ։ Ատիկա կարելի է որ երաղ մը ըլլայ, սակայն գեղեցիկ երաղ մը։ Ալզաս-Լորէնն Ֆրանսայի վերադարձած, այն տեսակ պայմաններով որոնք վիճաբանութեան պիտի ենթարկուին, եւ որոնք սակայն պատերազմէ մը աւելի կ'արժեն։ Անկեղծ հաշտութիւն մը Գերմանիոյ հետ, խաղաղութիւնը ապահովուած եւ Ֆրանսայի առաւելութիւնը վերջնականապէս հաստատուած, ասոնք են զոր ֆրանքֆերման դաշնակցութիւնը կը համարձակի յըղանալ։ Ատոր մէջ կայ հոդեկան վիճակ մը զոր կ'արժէ մատնանշել, նշան մը զոր օգտակար էր ցոյց տալ։ Մարդիկ կը ցանեն անոր սերմը։ Աստուած պիտի օրհնէ ու բուսցնէ։»

ՃԱՊՈՆ

Նաւատորմին յաւելումը.— Ցարաբերութիւնները Ռուսիոյ հետ.—Ռուս լրագրի մը կարծիքը։

Ճապոնի նաւատորմին յաւելումը որ մտերս պիտի կատարուի, սա խորհրդածութիւնները կը ներշնչէ Նովոյէ Վրեմիաի.—«Ընդհանուր կերպով գիտցուած բան մըն է որ երբ Ճապոն պատերազմի վրայ խորհի, միայն Ռուսիոյ հետ պատերազմելու համար է. սակայն պատերազմի մը համար անհրաժեշտ է որ երկու հակառակորդ պետութեանց շահերը ծայր ընդհարում մը ունենան իրարու հետ, եւ Ռուսիոյ հիմակուան քաղաքականութիւնը բնաւ որմադիր չէ այդ տեսակ ընդհարումներու։ Մանչուրիոյ մէջ Ռուսիոյ ապրանքը չի վրնար վնասել Ճապոնի շահերուն, վասն զի անոր միակ նպատակն է երաշխաւորել ռազմական ստացուածքներուն ապահովութիւնը եւ պաշտպանել այն երկաթուղին որուն համար Ռուսիա անագին գումարներ ծախսած է։ Մանչուրիոյ մէջ քաղաքակրթութեան արագ զարգացումը որ Ռուսերուն գործունէութեան արդիւնքն է, Ճապոնի համար նպաստաւոր է, քանի որ այդ երկիրը մէկ կողմէ շահատան մը կ'ընծայէ Ճապոնի ճարտարագործութեան եւ միւս կողմէ ալ ընդարձակ ասպարէզ մը Ճապոնի ժողովրդին ձեռներէց ոգիին համար։ Ճապոն ինքզինքը ուղղակի շահագրգռող կը նկատէ Բորէայի գործերուն համար, բայց հոն Ռուսիա նեղութիւն մը չի պատճառեր Ճապոնի։ Այդ ճշմարտութիւնը, թէեւ տխուր է ռուսական տեսակէտով, սակայն բնաւ խնդրոյ առարկայ չըլլար նոյն իսկ Ճապոնի մէջ։ Ուրեմն ո՞ր կողմէն պիտի գայ այս մեծ վրտանգը որուն արդիւնքը պիտի ըլլայ պատերազմ մը՝ Ռուսիոյ եւ Ճապոնի միջեւ։»

ՍՊԱՆԻԱ

Ելմտացոյցը.—Բաղդատութիւն մը.— Հանրային պարտքը.—Բանակը.— Նաւատորմը։

Սպանիոյ ելմտական նախարարը Երեսփ. Ժողովին մէջ կարդաց 1896ի ելմտացոյցը ու տեղեկագիրը։ Ծախքերը 968,377,110 բէսէթա նշանակուած են եւ հասոյթները 1,000,033,839, որով հասոյթները աւելի են 31,678,728։ Նախարարը յայտարարեց թէ 1902ին այդ յաւելումը 47,854,272 էր եւ 1903ին ալ 34,361,915։ Ելմտացոյցին կցուած են ծրագիրներ՝ հանրային պարտքը քանսոլիտէի վերածելու, դրամաթուղթի ու կալուածներու փոխանցման տուրքերը աւելի արդիւնաւորելու եւ ալքոլի պատրաստութեան վրայ տուրք մը սահմանելու մասին։ Զինուորական բարենորոգմանց ծրագիրն ալ կը տրամադրէ նոր կազմակերպութիւններ պատերազմական պաշտօնարանին եւ զինուորական բարձրագոյն մարմարանին մէջ։ Նաեւ ջնջել Բուրունայի եւ Պալէարեան ու Բանարեան կղզիներուն ընդհանուր հրամանատարութիւնները։ Նոր նաւաբաժին մը չինելու ծրագիրը նկատողութեան պիտի առնուի նախարարաց Խորհուրդին յառաջիկայ նիստին մէջ։ Այդ նաւաբաժինը պիտի բաղկանայ եօթը զրահաւորներէ, երեք յածաւորակներէ եւ Թորպիլիանաւերէ։

ԼԷՈՆ ԺԴ. ՊԱՊԸ

Պապին առողջական վիճակը.— Իր անձնական բժիշկին յայտարարութիւնները.— Լեոն ԺԳ.ի ներին կեանքը։

Սրամբա լրագրի Հռոմի Թղթակիցը երկար տեսակցութիւն մը ունեցեր է Պապին անձնական բժիշկ Տոքթ. Լաբրոնիի հետ։ «Զեմ ուզեր ըսել թէ, յարեր է Տոքթ. Լաբրոնի, Պապը վերջին ատենները քաջառողջ է։ Տասը տարիէ ի վեր ա՛լ չեմ գործածեր այդ դերադրականը։ Իր ինքնասնընչորս տարեկանին բաղդատմամբ, հրաշալիօրէն լաւ է առողջական վիճակը։ Զեմ ալ ըսեր թէ գրեթէ հարիւր տարեկանի մօտեցող Պապը չզգար այն անհանգստութիւններ՝ որոնք անբաժանելի են ծերութենէ. անհաւատալի պիտի ըլլար ատիկա։ Բայց իր առողջական վիճակը լաւագոյն է, բաղդատելով իմ ճանչցած իննսունն եւ նոյն իսկ եօթանասուն տարեկան եղողներու առողջութեան հետ։ Այն անհանգստութիւնները՝ որոնց ակնարկութիւն ըրի քիչ մը առաջ, աւելի կամ նուազ կը զգայ զանոնք տասնչորսինգ տարիէ ի վեր։ Աւելորդ է ըսել թէ Լէոն ԺԳ.ի առողջական վիճակը նոյնը չէ ինչ որ էր տասնչորսինգ տարի առաջ։ Այդ քաջառողջութիւնը չի կրնար հրաշալիքի պէս բան մը ըլլալ... Բայց կը պնդեմ որ գոյութիւն չունին այն մեծ եւ զէշ տկարութիւնները, որոնց մասին լուրեր հրատարակուեցան թերթերուն մէջ։» Տոքթ. Լաբրոնի մասնաւորապէս հերքեց Պապին ծանգերուն ուռիը եւ վիրաբուժական նոր գործողութեան մը հարկը։ Տոքթէօրը պատասխանեցաւ թղթակցին մէկ հարցումին, ըսաւ. «Զուարճալիօրէն կ'ըմբոստանայ բժշկական պատուէրներուն, երբ հիւանդ չէ, այսինքն գրեթէ միշտ... Բայց երբ անհանգստութիւն մը կ'ունենայ կամ թէ ես փոքր բան մը կը նշմարեմ իր վրայ, նոյն իսկ չատ թեթեւ, իսկոյն հնազանդ կը դառնայ եւ խստօրէն կը հետեւի բժշկական պատուէրներուս, յոգնութիւններէ խոյս տալով։» Իտալացի օրագրողը Պապին ամենօրեայ վարած կեանքին վրայ մանրամասնութիւններ հարցուց Տոքթ. Լաբրոնիի։ Այս վերջինը յայտարարեց թէ Պապը իր աղօթքը ընելէ յետոյ, ժամը տասնին, չուզեր պառկիլ, ժամու մը չափ լրագիր կարդացած։ «Արտաքին գործոց դիւանը նշանակալից յօդուածներէ քաւբիւրներ կ'ընէ։ Բայց կ'ուզէ չորս կամ հինգ լրագիր տեսնել անձամբ, թէ՝ ֆրանսերէն եւ թէ իտալերէն։ Օրինակի համար, յաձախ Թան, Իւնիվեր, Կոլուա, Թրիպիւնա եւ Վոչէ Տելլա Վէրիթա կ'ուզէ յաձախ իր սեղանին վրայ տեսած իմ Թուրինոյի ու Միլանի թերթերը։

ՆՈՐ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏ ՄԸ

Զբօսաշրջիկները Զուրիգերիոյ մէջ.—Անոնց ընծայուած դիւրութիւնները.—Ֆրանսա եւ զբօսաշրջիկները։

Զբօսաշրջիկութիւնը բարգաւաճ ճարտարարուեստ մը դարձած է Զուրիգերիոյ մէջ, ուր կատարելութեան հասած է։ Ժընէվի Մ. Նահանգաց հիւպատոսին կողմէ պատրաստուած տեղեկագիր մը 2½ միլիոն կը հաշուէ 1899ի մարտն Զուրիգերիա այցելող զբօսաշրջիկներուն թիւը, գրեթէ հաւասար երկրին բնակչութեան։ Ճշմարտութենէ հեռու բան մը չէ 200 միլիոն հաշուել այն առուտուրը՝ զոր Զուրիգերիա կ'ընէ զբօսաշրջիկներուն հետ։ Այսպէս երկրին համար ճշմարիտ բարիք մը կ'ըլլան այդ զբօսաշրջիկները։ Սակայն դար մը չըներ որ զբօսաշրջիկները սկսած են իրենց պաղտները։ Ռիկի ամէնէն հին օթեակը 1816ին շինուած է։ Այսօր 1896 օթեակներ կան օտարականներու համար, որոնց կէսը միայն բաց կը մնան ամառուան եղանակին մէջ։ Այդ օթեակները կը պարունակեն 154,454 անկողին, պաշտօնեաներուն ալ հաշուելով։ Դոնացուցիչ կը նկատուի, եթէ դրաւուած ըլլայ ատոնց մէկ երրորդը, միջին հաշուով։ Զբօսաշրջիկները կը սիրեն բարձր տեղեր հաստատուած օթեակներու մէջ բնակիլ. արդէն գտնուած օթեակներուն երկու երրորդը ծովուն մակարդակէն 500 մէթր բարձր են։ Ո՛ւրկէ կու գան այս այցելուները։ Ամէնէն աւելի բազմաթիւ են Գերմանները, որոնք երկրորդական օթեակներուն մէջ կը բնակին. իսկ Անգլիացիները առաջնակարգ օթեակները կ'ընտրեն։ Հարիւր զբօսաշրջիկներուն վրայ 33ը գերման են, 20ը՝ գուիլերիացի, 17ը՝ անգլիացի, 11ը՝ ֆրանսացի, 5ը՝ ամերիկացի։ Մնացեալը զանազան ազգութեանց կը պատկանին։ Զբօսաշրջիկներու այս չատութեան պատճառը Զուրիգերիոյ բնական գեղեցիկ տեսարանները չեն միայն, այլեւ զուրիգերիական օթեակներուն լաւ համբաւը։ Զուրիգերիացի պանդոկապետներու ընկերութիւնը ամէն հոգ կը տանի՝ զբօսաշրջիկները գոհացնելու համար. իր հրատարակութիւնները ունի եւ նոյն իսկ վարժարան մը՝ պանդոկ վարելու արհեստը ուսուցանող։ Բարիզի մէջ ալ բացուած է այդ տեսակ վարժարան մը։ Ֆրանսայի մէջ ալ չարժում մը կայ, զբօսաշրջիկութեան ճարտարարուեստը զարգացնելու։ Թուրինկ-Բլիւպ, իր 800,000 անդամներով, ամէնէն զօրաւորն է նմանօրինակ ընկերութեանց մէջ։ Տոֆինէի, Սավուայի, Օվէրնիի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ՝ սէնտիքաներ ամէն ջանք է գործ կը դնեն, զբօսաշրջիկները գլանսա քաշելու, որ բնական տեսարաններու եւ յիշատակարաններու մասին նոյնքան ճոխ է որքան ուրիշ երկիր մը։

ՍԵՐԲԻԱ

Եւրոպայի լրագիրները կը շարունակեն բուռն յօդուածներ հրատարակել Պէլկրատի եղերական դէպքին հեղինակներուն դէմ, պահանջելով անոնց խստիւ պատժիլը։ Մասնաւորաբար Թայմզ կ'ըսէ թէ Բեգրօ Դարաեորկէվիչ մեծ դժուարութեանց պիտի հանդիպի՝ Սերպիոյ հիմակուան խառնակ կացութիւնը կարգադրելու համար, վասն զի Սերպիոյ եղերական դէպքը կ'ապացուցանէ թէ սերպ ցեղը վայրագ զգացումներէ ու հակումներէ չէ ազատած եւ թէ բնաւ տեղեկութիւն չունի քաղաքակրթեալ ազգի մը անհրաժեշտ եղած պարտականութիւններէն։ Թայմզ կը յարէ թէ Սերպիոյ ներկայ վարչութիւնը բնաւ պիտի չկրնայ մաքրել ողբալի դէպքին առաջ բերած արատը։ Վարչութիւնը ի՛նչ որոշում ալ տայ. խելքի, միտքի ու խիղճի դէմ գործող այդ վատ ոճրագործները պատժելու խնդիրը միտ բաց պիտի մնայ։ Քաղաքակրթեալ ցեղերը բնաւ լուռ պիտի չմնան այդ ցածոգիներու անարգ ոճրագործութեանը հանդէպ։ Թայմզ կը յայտարարէ նաեւ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը, ինչպէս նախարարապետը ու արտաքին գործոց նախարարը ծանուցին Խորհրդարանին մէջ, բնաւ եւ պիտի չկենայ ոճրագործներուն պատժուիլը պահանջելէ։ Ցայտնի է միանգամայն թէ Աւստրիոյ ու Ռուսիոյ կայսրերն ալ միեւնոյնը կը պահանջեն։ Հակառակ պարագային, արդէն Սերպիա ցոյց տուած ըլլալով որ Եւրոպայի քաղաքակրթեալ ազգերու համակրութեանը արժանի չէ, Աւստրիա ու Ռուսիա պիտի ստիպուին ամբողջ Եւրոպայի անունով միջամտել Սերպիոյ ներքին գործերուն, ինչ որ նպաստաւոր չի կրնար նկատուիլ Սերպիոյ ապագային։ Հետեւաբար Սերպիոյ ներկայ վարչութիւնը եթէ քաղաքակրթութեան, խիղճի, մարդկութեան եւ օրէնքի ու կանոնի տեսակէտով պախարակելի եւ մարդկային տիրքին համար աներեւակայելի այդ ոճրագործութեան հեղինակները օրինակելի կերպով չպատժէ, տէրութեանց կողմէ պիտի ենթարկուի այն տեսակ գործողութեան մը որուն արժանի են քաղաքակրթեալ եւ ազնիւ կանոններուն հակառակ գործողները։ Թայմզ խօսքը կ'աւարտէ, ըսելով որ Սքուրլինն եթէ քիչ մը անհոգութիւն ցոյց տայ բոլոր ոճրագործները պատժելու մասին, պատճառ պիտի ըլլայ Սերպիոյ բնաջինջ ըլլալուն։

—Նիւյորք Թրեսսէ կ'ըսէ թէ ողբալի արկածին հետեւեալ օրը Բեգերսպուրգի սերպ դեսպանը հեռագիր մը ուղղելով Պէլկրատ, ծանուցեր է թէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամտորֆի կոմսը տեսակցութեան մը պահուն յայտարարեր է իրեն որ ռուս կառավարութիւնը կը պախարակէ ողբալի դէպքերը։

—Պէլկրատի օսմ. դեսպան Իպրահիմ Ցէթէի փաշա, Բ. Դրան կողմէ տրուած հրամանի մը վրայ, Կ. Պոլիս կուգայ։

—Ժուրնալ տը Սեն-Բեդերսպուրկ կ'ըսէ թէ Պէլկրատի եղերական դէպքը զոր հեռագիրները ծանուցին, Ռուսիոյ մէջ մեծ նողկանք ու զզուանք առաջ բերած է։

—Պուլկարիոյ Ցէրտինանտ իշխանը, Պէլկրատի ցաւալի դէպքին առթիւ, տասը օրուան սուգ հրամայեց իր ապարանքին մէջ։

—Ֆրանսայի, Մ. Նահանգաց ու Հոլանտայի դեսպանները, առջի օրը, Պէլկրատէն ճամբայ ելան։ Իտալիոյ ու Գերմանիոյ դեսպանները թէեւ տակաւին չեն մեկնած, սակայն Սերպիոյ հետ յարաբերութիւն պիտի չունենան։

—Պէլկրատի ռուս դեսպան Պ. Զարիքով, կ'ըսէ Սերպիոյ պաշտօնաթերթը, Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցելով պաշտօնապէս յայտարարեր է որ եղերական դէպքին հեղինակները պէտք է խստիւ պատժուին։

—Պէլկրատի օսմ. դեսպանին ետ կանչուելուն առթիւ Թ. Հագիգար կ'ըսէ թէ օսմ. կայս. կառավարութիւնն ալ մեծապէս ցաւելով Պէլկրատի այդ եղերական դէպքերուն համար եւ նողկանք ու զզուանք զգալով անոնց հեղինակներուն նկատմամբ, հրամայած է Պէլկրատի իր դեսպանին որ հեռանայ նոյն քաղաքէն։ Օսմ. դեսպան Ցէթէի փաշա առջի իրիկունը ժամ 10ին ճանապայ ելեր է դէպի Կ. Պոլիս։

—Ցունաստանի թագաւորը տասնչորսինգ օրուան սուգ հրամայեց Պէլկրատի դէպքերուն առթիւ։

—Եւրոպական լրագիրներուն մէջ հրատարակուած հեռագիրներուն նայելով, կ'ըսէ Հագիգար, Սերպիոյ ամբողջ ժողովուրդը բուռն թշնամութիւն մը կը յայտնէ Պէլկրատի դէպքերուն հեղինակներուն դէմ։ Սերպիոյ լրագիրները՝ կը պահանջեն որ ոճրագործները օրինակելի խիստ պատժի մը ենթարկուին։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԷՔԻԴՆ Ժ. ԲԷՍՄԱԶՕՂԼՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 2

Սոյն դրամատունը սեղանաւորական ամէն կարգի գործեր կը կատարէ, չէքեր կը հանէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն եւ արտասահմանի վրայ կտրօններ կը գանձէ, փոխանակագիրներ կը վճարէ, ապահովի գործողութիւններ կը կատարէ, ամէն տեսակ արժէքներու գնում եւ վաճառում կ'ընէ, վիճակահանութեանց պարգեւներու ստացութիւնը ձրի կը կատարէ, եւ այլն։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պէրութի նահանգին տէֆթէրտար անուանուեցաւ Տիարպէքիրի նահանգին նախորդ ատէֆթէրտար Օսման էֆ.։

—Կոնիա գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Բրէյլովայի ելմտական պաշտօնեայ Եւսուբ Բէնան էֆ.։

—Պաղտատի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ անուանուեցաւ Սուրիոյ նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Ալատուլլահ էֆ.,որուն յաջորդեց Պաղտատի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Նաղիբ էֆ.։ Դոնեայի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Տրապիզոնի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Նէֆիպ էֆ., որուն յաջորդեց Դոնեայի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Մուամմէր պէյ։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան արուեցաւ Սէնիչէի կառավարիչ Իսմայիլ փաշայի եւ չորրորդ կարգի Մէճիտիէ մարդահամարի պաշտօնեայ Զէյնէլ էֆ.։

ԲԱՐԻԶԷՆ կը հեռագրեն թէ օսմ. արժէթուղթ ունեցող Ֆրանսացիները յունիս 16/29ին գումարման մը հրաւիրուած են, օրակարգ ունենալով օսմ. հանրային պարտքի միացումը եւ կազմութիւնը յանձնաժողովի մը որ տեղեկագիր մը պիտի ներկայացնէ երկրորդ ընդհանուր ժողովի մը։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը նկատելով որ տէրութեան ելեւմուտքին յանձնումը բարւոք կերպով կատարելու մասին կայս. Իրատէով տրուած որոշումները թէեւ պէտք եղած տեղերը հաղորդուած են, սակայն քանի մը տեղերու ելմտական պաշտօնեաները ատոր հակ

առաջինով Կիրիլի Բաֆֆ պէյ մենաշնորհ կը ինդրէ Վերին Վսփորի Ումուր Եէրի անուն տեղը շարժուն աւազաններ չենելու՝ նաւերու նորոգութեանը համար. երկրորդով ալ Հիքմէթ փաշա մենաշնորհ ուզած է նոյնը ընելու Ռիւլիւք Զէքմէճէի մէջ, պայմանով որ Տարտանէլէն մինչեւ Սեւ ծովի բերանը այդ տեսակ մենաշնորհ չտրուի ուրիշին։ Ծովային նախարարութիւնը պատասխանեց թէ ուրիշին մենաշնորհ չտալու այդ պայմանը վնասակար է ծովային վաճառականութեան զարգացմանը եւ հետեւաբար անընդունելի։

ՊԱՂ ՕԴԻ մթերանոցներու համար Պալրք Բաղարի մէջ չինուած ձուկերու պահուելուն յատուկ ճիւղին ռժամեայ ընդունելութիւնը մօտերս պիտի կատարուի։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութեան խորհրդական Բաւով պէյի պաշտօնավարութեան պայմանաժամը պիտի վերանորոգուի կայսերական հրամանով։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ օրէնսդիր ճիւղը, ուզելով գիտնալ թէ արքունի կաշարանին մենաշնորհի պայմանագրութեան մէջ Վոսփորի մինչեւ ո՛ր կողմերը լապտեր զետեղելու արտօնութիւն տրուած է, այդ մասին տեղեկութիւն ուզեց Թընդանօթարանի վերատեսչութենէն։

ԷՏԻՐՆԷԻ ոստիկան-զինուորներուն հրամանատար Մուխլիս փաշա, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեց։

ԿԱՑԾԱԿ.—Առջի օրուան փոթորիկի պատճառն կայծակ իջաւ նաեւ Պայազիտի ու Բուժլի Հիսարի բարձունքներուն վրայ, ուր ծառեր տապալեցան։

ՈՂՈՂՈՒՄ.—Անցեալ հինգշաբթի Էտիրնէի Գըրճա Ալի քաղաքին մէջ, տեղացած անձրեւներէն, գետակը յորդելով առաջ եկած ողողումէն չորս տուն, քարսան խանութ, հինգ պարտէզ եւ կամուրջ մը փլեր են, բայց մարդու կորուստ չէ պատահած։

ՏԱՍԵՐԵՔ ՀԱԶԱՐ ՈՍԿԻԻ ԳՈՂՈՒՄԻՆ.— Անցեալները Աղեքսանդրիայէն Պիրէոն ժամանող Կալանոբուլօ անուն Հելլէնացի մը ու կինը, շոգենաւէն ցամաք ելլելուատենին, գողցուցեր են իրենց պայուսակը որ կը պարունակէր 8000 ոսկինոց փոխանակագիր, 2000ը՝ գոնարեղէն եւ 3000ը՝ հնչուն դրամ, ընդամենը 13,000 ոսկի։ Այդ անձը Եգիպտոսի մէջ վաճառականութիւն ընելով բաւական հարստութիւն մը դիզած էր եւ Յունաստան կը վերադառնար։ Կալանոբուլօ շոգենաւին խցիկին մէջ գտնուած ատեն գլուխը դանալով վեր ելած էր՝ պայուսակը հոն թողած, բայց սթափելով վար իջած եւ տեսած էր թէ պայուսակը չկայ։ Այդ միջոցին նաւավարներ լեցած էին շոգենաւին մէջ, ուզեւորները դուրս հանելու համար. հետեւաբար յայտնի չէ եղած թէ ո՛րոնք են այդ գողութեան հեղինակները։

ԴՐԱՄԱՐԿՂԻ ԳՈՂԵՐ.—Իզմիրի ոստիկանութիւնը իմանալով որ վեց հոգիէ բաղկացած գողի ընկերութիւն մը Մալթըզլար Թաղը Ֆիլբէֆիոլլըի Ֆէրխանէն հաստատուած հելլէնացի Սթէլիօ Տանտրոբուլոյի դրամարկղը պիտի կողոպտէ, այդ կողմերը հսկողութեան տակ առաւ։ Արդարեւ, անցեալ շաբաթ իրիկուն, այդ գողերը գացին նոյն տեղը եւ կեղծ բանալիներու միջոցաւ Ֆէրխանէի դուռները բացին. երեքը ներս մտան եւ երեքն ալ դուրսը սպասեցին։ Ներս մտնողները սկսան դրամարկղը խորտակելու գործողութեան. այդ միջոցին ոստիկանները երեւան ելլելով դուրսը կեցողները ձերբակալեցին. ներսինները իրենց գործը կը շարունակէին՝ ոսկիներուն տիրանալու երազէն հրապուրուած։ Ոստիկանները յանկարծ ներս մտան «անձնատուր եղէ՛ք» պոռալով, եւ մինչդեռ գողերը յանկարծակի եկած էին, ամէնքն ալ ձերբակալեցին։

ԿԵՂԾ ԲԺԻՇԿՆԵՐ. — Վառօդարանի գործաւորներէն Սիւլէյման անուն յիսուն տարեկան մարդ մը, որ Մաքրիգիւղ կը բնակէր, միզարգելութենէ կը տառապէր։ Իր բարեկամներուն յանձնարարութեամբ դիմեց Ցընտրգլը հաստատուած Էսկիճի Շէրիֆի որ չորս մէճիտիէի սակարկութիւն ըրաւ եւ երկու մէճիտիէն կանխիկ առաւ։ Իբրեւ դեղ տուաւ ջուր մը ու դեղահատներ։ Սիւլէյման սկսաւ գործածել զայնոնք, բայց հիւանդութիւնը կը սաստկանար։ Սիւլէյման նորէն դիմեց Շէրիֆին որ դեղերը աւելցուց. վերջապէս Սիւլէյման անկողին ինկաւ ծանր վիճակի մէջ։ Բժիշկ բերուեցաւ որ թունաւորման նշաններ տեսնելով, դեղագրին մէջ գրեց որ ոստիկանութեան իմաց տրուի։ Դեղագործը իմացուց ոստիկանութեան որ հարցաքննութիւն կատարելով իրողութիւնը երեւան հանեց։ Սիւլէյման գիշերը մեռաւ։ Ոստիկանութեան Դուռունէն ղրկուած բժիշկներ քննութիւն կատարելով հաստատեցին թէ Շէրիֆի տուած դեղերը չափազանց թոյն կը պարունակէին։ Երէկ դիակնութիւն կատարուելով Սիւլէյմանի ստամքը եւ այլն բժշկական վարժարանը ղրկուեցան, տարրալուծուելու համար։ Շէրիֆի ալ ձերբակալուեցաւ եւ տունէն գտնուած դեղերը գրաւուեցան։

ՊԼՕՑԻՒՐ ՊԱԴԱՂԻՕՅԻ մէջ, Բարթալէն երեք ժամ հեռուն, քանի մը չաբագրծներ հայ կնոջ մը տունը մտան պատ ծակելով, անոր ունեցած տասնըմէկ ոսկին գողնալու համար։ Զարագործները խեղդամահ ըրին այդ կինը որ քանի մը տարիէ ի վեր առանձին կը բնակէր նոյն տունը եւ յիսուն տարեկան էր։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ, այդ ոճրին հեղինակները երեւան հանելու համար։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՊԱՍՏԻՑ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Ս. Պատրիարք Հայրը, այս առտու, Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահեց Նպաստից Յանձնաժողովի նիստին։ Ներկայ էին Բարթող էֆ. Թէլեան, Սիմոն էֆ. Դայսէրլեան, Տիրան էֆ. Կիւմիւշկէտան, Դառնիկ էֆ. Կիւլպէնկեան։ Յանձնաժողովը կարգ մը խորհրդակցութիւններ կատարելէ վերջ՝ պատասխանեց չրջաբերական մը, Միացեալի դասագրքերու ծաւալման համար. այդ չրջաբերականը պիտի յղուի բոլոր Հոչաբարձութեանց եւ վարժարաններուն, ինչպէս նաեւ գաւառի Առաջնորդներու, որպէս զի իրենք ալ իրենց կողմէ մղում տան Միացեալի դասագրքերուն ծաւալման։ Ինչպէս յայտնի է, Միացեալի պարքը վճարուած է, եւ այս նոր գրքերուն հասոյթով կարելի է գոհացուցիչ կարգադրութիւն մը ընել գաւառի աղքատիկ վարժարաններուն համար։

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԱՑ 1600 ԱՄԵԱԿԸ.

Գաւառային մօտաւոր քաղաքներէ, ինչպէս Ադր. Պոլիս, Ռոտոսթօ, Նիկոմիդիա, Դաղատիա, հասած թղթակցութիւններ կը նկարագրեն եկեղեցական հանդիսաւոր արարողութիւններ որոնք կատարուեր են անցեալ կիրակի առաւօտ եկեղեցիներուն մէջ՝ Առաջնորդներուն նախագահութեամբ որոնք Պատրաստ մատուցեր եւ քարոզ խօսեր են, բացատրելով Տօն Կաթողիկէի նշանակութիւնը։ Ամենուրեք բարեմաղթութիւններ եղեր են Վեհ. Կայսեր արեւշատութեանը համար, որոնց ձայնակցեր է ժողովուրդը։

Իզմիրէն ալ կը հաղորդեն մեզ թէ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին մէջ կիրակի առաւօտ պատարագ մատուցեր է առաջն. փոխանորդ Տ. Յովհաննէս քահանայ եւ առաջնորդ Տ. Մելքիսեդէկ Սրբազան, կաթողիկէ Ս. Էջմիածնի տօնին առթիւ, իմաստալից քարոզ մը խօսեր է, ի վեր հանելով այդ կրօնային տօնին կարեւորութիւնը։ Երկսեռ խուռն բազմութենէն զատ, արարողութեան ներկայ գտնուեր են՝ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին մէջ՝ երկու Հայ-Հռոմէական վարդապետներ՝ Վիէնական Մխիթարեան Միաբանութենէն, բողոքական երեցը, յոյն քահանայ մը, ամերիկեան վարժարանին տեսուչը, Իզմիրի օտար մամլոյ ներկայացուցիչներ եւ ի մէջ այլոց Ամալիա յունարէն թերթին տնօրէն-խմբագրապետը, եւլ.

Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը, ժողովուրդը եւ օտարազգի հիւրերը Առաջնորդարանի սրահը եկեր են, ուր դըպրոց դասը երգեր է Վեհ. Կայսեր ձօնուած երգ մը եւ ճառախօսութիւններ արտասանուեր են։ Է՛ն վերջին ատենաբանը եղեր է Ռուբէն էֆ. Որբերեան՝ որ կրօնական-ազգական բանախօսութիւն մը ըրեր է։

Նոյն օրը, Տ. Մելքիսեդէկ Սրբազան չնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեր է ի Ս. Էջմիածին։

* * *

Մայրաքաղաքիս եւրոպական թերթերէն Մոնիթէօր, որ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական ընտրութեան եւ օծման լուրերուն հետեւեցաւ օրը օրին, Սիսէն եւ Առանայէն իրեն ուղղուած թղթակցութիւններով, Ս. Էջմիածնայ 1600ամեակին առթիւ կատարուած եկեղեցական հանդէսներն ալ կ'արձանագրէ ամփոփ կերպով։

Լէվնք Հէրրլs իր երէկի թիւով խօսելով Ս. Էջմիածնայ 1600ամեակին վերայ, հակիրճ տեղեկութիւն մը կու տայ իր ընթերցողներուն՝ Էջմիածնայ հիմնարկութեան, Էջ-Միածին բառին նշանակութեան եւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի վերայ։

* * *

Ս. Պատրիարք Հայրը հեռագիր մը ուղղելով Էջմիածին՝ Ն. Ս. Օծութեան, Տօն Կաթողիկէի առթիւ շնորհաւորած է Ս. Էջմիածնայ հաստատութեան 1600ամեակը եւ ծանուցած է թէ ինք անձամբ Պատարագ մատուցած եւ քարոզ խօսած է Մայր եկեղեցիի մէջ։

Բէլմարշէի համալսարանին բրոֆէսէօրներէն Մր. Հէրիս եւ իր տիկինը Վանէն Բաղէշ գացեր են եւ տեղւոյն վանքերը այցելելով, հնութիւնները եւ ձեռագիրները աչքէ անցուցեր են։ Ամլորդեայ, Արեխաս եւ Դիմաց վանքերը մանրամասնօրէն պտտելով հիացում յայտներ են։ Այցելեր են նաեւ Բաղէշի ամերիկեան երկու որբանոցները՝ որոնց նպաստին մէկ մասը Անգլիայէ կուգայ։ Խնդրակատարի վանքն այցելեր են եւ տեղւոյն որբանոցին 10 ոսկի նուիրեր են։ Մայիս 21ին Մուշ մեկներ են եւ անկէ ալ Խարբերդ, ուր պիտի այցելեն նաեւ հայ վանքերը։ Մինչեւ Խարբերդ իրենց կ'ընկերանայ Բաղէշի ամերիկացի տօքթորը։

—Մագրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդը քահանայից դասուն հետ նիստ գումարելով, Տ. Սարգիս քհն. փոխ աւագերց կարգեց եւ տեղւոյն Իտարէի ժողովին անդամ ներկայացուց։

—Աղթամարայ կաթողիկ. տեղապահին ինչ ինչ ընթացքներուն դէմ գանգատագիր հասած են Պատրիարքարան։

—Սամսոնի առաջնորդ Տ. Յակոբ եպիսկ. Աչոտ գրով մը տեղեկութիւններ տուած էր, քանի մը բողոքական Պատուելիներու կատարած կրկնամուսնութիւններու նկատմամբ։ Պատրիարքարանը բացատրութիւն պիտի ուզէ Ազգապետարանէն։

—Տնտեսական Խորհուրդը երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ եւ ըզբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։— 1. Խորհուրդը նկատելով որ մայրաքաղաքիս մէջ կազմեալ աղքատախնամ մարմինները պարտաւոր են իրենց մասնակցարարութեան հաշիւները՝ պատկանեալ թաղերու Խորհրդոց միջոցաւ, ներկայել Տնտեսական Խորհրդոյ ի քննութիւն, ըստ այսմ որոշեց յանձնարարել Սկիւտարի երեք եկեղեցիներու Թաղ. Խորհուրդներուն, որպէս զի տեղւոյն աղքատախնամին մատակարարութեան հաշիւները ըստ օրինի ներկայեն Տնտեսական Խորհրդոյ։— 2. Էքսէրճեան հանդուցեալ Պողոս էֆ.ի քրոջ կողմէ յարուցուած կտակի խնդրին համար, եղած հրաւէրի մը համաձայն, ներկայացան Էքսէրճեան Մարտիկ եւ Հիւնքեարպէյլճեան Բարթող էֆ.ները։ Խորհուրդը լիւեալ էֆ.ներու կողմէ տրուած տեղեկութիւնները լսելէ եւ խնդրոյն նկատմամբ հարկ եղած խորհրդակցութիւնը կատարելէ ետք՝ հարկ դատեց լսել նաեւ հանգուցեալին կնոջ բացատրութիւնները եւ որոշեց հրաւիրել զայն իր յառաջիկայ նստին։— 3. Ղալաթիոյ եկեղեցւոյ խնամակալութեան մէկ գրին վերայ Խորհուրդը նոյն թաղի ազգ. որոց հաւաքիչ կարգեց Կիւլպէսէր աղա Դէորգեանը։— 4. Խորհուրդը գլխաւորաբար իր ուշադրութեան առարկայ ըրաւ Կուտինայի, Այնթապի, Մուշի, Հաճընի, Սվազի եւ Սամսոնի առաջնորդարաններէն՝ Մուգաթայի տուրքերու մասին ուղղեալ գրերը, եւ անոնց նկատմամբ հարկ դատուած անօրինութիւնները ընելով, որոշեց իւրաքանչիւրին պատասխանել։— 5. Թորգաբաւի Թաղ. Խորհուրդը Պէզճեան եւ Ճանիկ ամիրաներու կտակաւ Պալաթու Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցիին կտակարարմնի հաշուէն ունեցած պահանջից վճարման մասին տնօրինութիւն խնդրած էր։ Խորհուրդը որոշեց այս մասին հարկ եղած բացատրութիւնները պահանջել Պալաթու Թաղ. Խորհուրդէն։— 6. Խորհուրդը Ալէմ տաղիի, Ֆէրիքէօյի, Էթ-Մէյտանի, Բերայի, Մայր եկեղեցիի Թաղերէն ու Աղթամարի Կաթող. փոխանորդէն կալուածական հաշուական եւ գանձէլերի տուրքերու խնդրոց մասին հասած գրերը ուղղութեան առնելով, անոնց նկատմամբ պէտք եղած տնօրինութիւնները ըրաւ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍՔԱՆԹԻՆՈՊԷԼ)

ԲԷՇԹԱ, 24 յունիս.—Քոչութի կուսակցութենէն զանազան երեսփոխաններ կը յայտարարեն թէ համաձայնութիւն մը գոյացեր է Բուէն-Հէսէրվարի կոմսին հետ։ Այդ համաձայնութիւնը, սակայն, դեռ վերջնական չէ, վասն զի ամբողջ կուսակցութեան մէկ գումարումին մէջ պէտք է վաւերանայ. այդ գումարումը այս իրիկուն պիտի կատարուի։

— Անկախութեան կուսակցութիւնը միաձայնութեամբ վաւերացուց իր ներկայացուցիչներու եւ Բուէն-Հէսէրվարի կոմսին մէջեւ գոյացած համաձայնութիւնը։ Այս վերջինը իրիկուան Վիեննա ուղեւորեցաւ՝ կայսեր տեղեկագիր մատուցանելու համար։

ՎԻԵՆՆԱ.— Աւագայ ժողովը՝ կէս օրէն վերջը եւ Երեսփ. ժողովն ալ իրիկունը ընտրեցին աւստրիական պատուիրակութեան անդամները։

—Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ պետական պայմանագրութեան վիճաբանութեանը համար Երեսփ. ժողովին կողմէ կազմուած յանձնաժողովը անփոփոխ ընդունեց՝ Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ միջեւ մաքսային ու առեւտրական միութեան վերաբերեալ օրինագիրը։

ՌԻԼ.— Վիլհէլմ կայսրը հոս ժամանեց։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 24 յունիս.— Երեսփ. ժողովին կողմէ երէկ ընտրուած ելմտացոյցի յանձնաժողովը, այսօր, դումարուեցաւ նախագահը ու զանազան տեղեկաբերները ընտրելու համար։ Արմտական ընկերվարական երեսփոխան Պ. Մէրլու ընդհանուր տեղեկաբեր ընտրուեցաւ. իսկ Պ. Բրէսանսէ արտաքին գործոց ելմտացոյցին համար տեղեկաբեր ընտրուեցաւ։

—Եգիպտոսի Խտիվը, այսօր, Բարիզէն Լոնտոն ուղեւորեցաւ, ուր քանի մը օր պիտի մնայ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ թագաւորը շատ գոհ մնաց Ֆրանսայի կառավարութեան պատուասիրութեանը համար։ Սքանչացաւ Բարթիաէն գտնուող ֆրանսական նաւաբաժնին վրայ որ քանիշորս մարտանաւերէ կը բաղկանայ։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսական ռանթին գինը զգալի կերպով ինկաւ՝ Պ. Պ. Տուէնն ու Մէրլուն ելմտացոյցի յանձնաժողովին անդամ ընտրուելնուն համար։

— Միջազգային իրաւարարութեան խմբակը միաձայնութեամբ հաւանութիւն յայտնեց Պ. տ'Էթուրնէլ որ Բոնսթանի կողմէ Սբը Հուլտուորթի ուղղուած նամակին։ Ֆրանսական պատուիրակը յուլիս 22 եւ կամ 23ին պիտի ընդունուի Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—1896ի 5% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթի տէրերուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ յուլիս 1/14էն սկսեալ վճարումը պիտի կատարուի նոյն փոխառութեան թիւ 14 կտրօնին, ինչպէս նաեւ նոյն պարտաթուղթերու յունիս 5/18ի վիճակահանութենէն շահող թիւերուն։ Վճարումները պիտի ըլլան Օսմ. կայս. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիէն, բացի կիրակիէն ամէն օր կէս օրէն առաջ ժամ 10էն մինչեւ կէս օրէն ետք ժամ 2½ (Ը. Ե.) եւ շաբաթ օրերը ժամ 10էն մինչեւ կէս օր։ Թուահամարեալ պօրտրոներու հետ ներկայացուելիք այս կտրօններուն եւ պարտաթուղթերուն փոխարէն ստացագիր մը պիտի յանձնուի, որ 10 օր վերջը Օսմ. Պանքային պէտք է ներկայացուի՝ վճարուելու համար։ 2–3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիեննակ 31 Մարս 1903

ՊԱՇԱՆՔ	Օսմ. ոսկի		ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի	
Բաժինք չգանձուած	5,500,000	—	Դրամագլուխ	11,000,000	—
Մնացուկ ի Կ. Պոլիս	1,743,649	42	Պանքաթղթեր ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս եւ ի մասնճիւղս	1,239,432	—
» » մասնաճիւղս	534,891	03	Վճարելի փոխանակագիրք	1,214,616	72
Գանձելի փոխանակագիրք	1,439,345	–	Ընթացիկ հաշիւք Կայս. Գանձուն — պարտականք	1,379,203	40
Պետական արժէթուղթք	2,499,114	71	Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտականք	7,793,948	73
Զանազան արժէթուղթք	2,120,532	48	Դրամական առանձք որոյ պայմանաժամով	5,436	07
Ընթացիկ հաշիւք Կայս. Գանձուն — պարտականք	2,173,841	70	Վճարելի չտարաժամք	807,163	04
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտականք	3,483,059	25	Զանազանք	731,071	77
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց եւ վաճառաց	4,309,387	17			
Անշարժ եւ շարժուն գոյք	282,790	09			
Զանազանք	79,262	68			
Օ. Ո.	24,170,878	53	Օ. Ո.	24,170,878	53

Վաւերացեալ ճշդութիւնն pus տումարաց

Հմրկ. Տնօրէն
Օ. ՊՈՒԱՆՏ

Վ. Ընդհ. Տնօրէն
Ա. ԴԻԱՍ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 11 Ցունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	85	07
Ամէնէն բարձր գին	»	85	04 ½
Ամէնէն վար գին	»	84	35
Բուլգէրի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	129	37
Ամէնէն բարձր գին	»	129	75
Ամէնէն վար գին	»	129	—

ԲԱՑՈՒՄ 12 Ցունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	85	01
Բուլգէրի Երկաթուղի	Ֆր.	129	—
Շիրքէթի Խայրէթ		80	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Գանձա		—	—
Քէտէի Ֆինսիէ Էժիրսիէն		267	—
Լավրիում		80	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	40
« պարտաթուղթ «		520	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

ոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	20
» » » չէք	»	109	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 ¾
Գերլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	Ֆիորր.	21	06

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	109	38
Շօլ Էմբէրիտլ	»	90	10
Քլիսից	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	01
Մէճիտիէ	»	—	—
Բուլգի Ղրշ.ադրամ	Օ. Ո.	5	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Ցունիս		
Անգլիական 2 նսոլիտէ	91	25
Օսմանեան Ռանթ սեռի Բ.	61	—
» » » Դ. բաց.	31	87
» » » Դ. գոց.	31	87
Օսմանեան Պանք	14	12
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	—
» Մոնոբոլ	42	—
Գուլկարական 1888	95	—
Էժիպտական ինտիֆիտ	104	87
Բոմինիալ	102	—
Թրանսվալ	4	75
Այտին երկաթուղի	14	50
Փոխանակագիր	25	33 ¾
ԲԱՐԻԶ, 24 Ցունիս		
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	96	90
Օսմ. Քոնս. սեռի Դ. բաց.	22	30
Օսմ. Քոնս. սեռի Դ. գոց.	22	37
» » » Բ.	—	—
» » » Գ.	34	10
Օսմ. Կայս. Պանքա Ֆր.	607	—
Օսմանիէ	—	—
Բուլգէրի երկաթուղի	130	50
Օսմ. մաքսատուն	463	—
Օսմ Ռէժի	384	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %	—	—
Քէտէի Լիոնէ	1105	—
Իտալական Ռանթ	103	90
Ղրանիական արտաքին	90	27
Թրանսվալ	118	50
Էջ Լոնտոնի վրայ	25	130
Դրամագլուխ	—	—
ՊԵՐԼԻՆ, 24 Ցունիս		
Ռուպլը Ֆր.	—	—
Աուսթրիական երկաթուղի	132	50
Բնատ. երկթ. պարտաթուղթ	103	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	20	245

Odol
Աշխարհիս լաւագոյն ակռայի փոշին։ Դին 10 ղրշ.
602.—

ՆԱԽԿԻՆ ՎԷԼԱՍՔԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՑԱԶՈՐԴ Ֆ. ՊԻՊԷՐՈՒՆԹԻ

Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 25 Սանթա-Մարիա եկեղեցիին մօտ։

Սոյն վաճառատան մէջ յառաջիկայ յունիս 9/22էն սկսեալ դիւրամատչելի գիներով պիտի ծախուին մետաքսեղէն, բրդեղէն եւ բամբակեղէնի ու պոնչիքների վերաբերեալ ամէն կարգի ապրանքներ։

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ 5–12

ՏՕՄԱԹԷՍ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՈՂԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐՈՒ
Գալաթիա, Տոմուզիանի փողոց, Թ. 13

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ ընտիր ոգելից ըմպելիներ եւ մասնաւորապէս Պալքան գինիներու ամենէն ազնիւ տեսակը։ Դիմեցէք գոն պիտի մնաք։ 6–20

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԾԱՐ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԵԱՆԻ ԴԱՐԵԶԱՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Ֆիլը Զարուքլիոյ դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնական, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամահանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ԼՄՆԻՑԼԻ ՍԱՆՏՐՂԸ

Ագապի գատրնը էօսթէլ թէատրոսիֆնտա օլուպ էմինէթ սանտրղընա մէրհուն պուլնան Իւսկիւտարտա Էլղանիզատէ մահալլէսինտէ Էյէքճի սոգաղընտա քեահին 11 նումէրօյը պիր գրթա արտա լէսթէմիզայէտ լիրաի օսմանի 100 ղրուշ հիսապլըլա 8100 ղրուշ պէտէ իլէ թալիպի էօսթէսինտէ թէգարբուր իթմիշ իսէ տէ մէզպուրէնին Մարսիլիատա պուլընտըղը խապէր վէրիլմէսի իւզէրինէ օլապատէ թանդիմ գրլընան իսպարնամէ պէրաի թեպլիղ խարիճիլէ նէզարէթը ճէլիլէսի վասբթասրյա Մարսիլիա պաշ չէհպէնտէրլիկինէ իրսալ գրլընաբաղ պալընան ճէվապտա մէզպուրէնին վէֆաթ էյլէտիկի պիլտիրիլմիշ վէ վէրէսէսի տախի մէճհուլ պուլընմըշ օլտրղընան թաիիսը իլանտան իթիպարէն 31 կիւն զարֆընտա սանտրղա միւրաճաաթլա թէսվէյէնի ատյն իտիլմէտիկի թագտիրտէ սալիթիւղղիր արտանընն միւշթէրի էօսէսինէ մուամէլէի ֆէրաղլիյէսինին իճրա գրլընճաղը իլան օլունը։

Ցի 9 հազիրան 319

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի (74)

ՖՈՐԹԻՆԻՆ ՏԻՒ ՊՈՒԱՆՈՒԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԺՕՐԺԻԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ի

—Բարի լոյս, կոմսուհի, պատասխանեց Պ. Վիլլակոս։ Գոհ եմ՝ տեսնելով որ ձեր յօդացաւը արգելք չըլլար զինավարժութեան։

—Դիտէք թէ բուռն միջոցներով կը դարմանեմ զայն։ Դեռ շատ կը տառապիմ անոր ցաւէն, բայց ձախ թեւս է բարեբաստաբար։ Դարման մը ընելու եկած էք։ Կ'ուզեմ երեք օրուան մէջ բուժուիլ։

Կոմսուհին խօսելով հանդերձ դիմակը կը հանէր երեսէն. Մաքսիմ աւելի զարմացաւ քան հմայուեցաւ դիմակաղուրկ երեսը տեսնելով։

Նորանշան դէմք մըն էր, ա՛լ աւելի նորանշան արտայայտութեամբ։ Մորթը անիմալ ժժգունութիւն մը ունէր, բերանը շատ մեծ էր, շրթունքները կարմիր եւ մեծ, թուշը՝ շատ ցայտուն, քիթը ուղիղ՝ յունական արձաններուն պէս, ճակատը՝ ցած, մոխրագոյն խարտեաշ մազերու գանգուրներով շրջանակուած. այս ամէն դիմագիծերը ամբողջութիւն մը կը ձեւացնէին, որոնք անհաճոյ ազդեցութիւն մը կը ձգէին տեսնողին վրայ։

Աչքերը անորոշ դոյն մը ունէին. մէրթ կապոյտ կ'երեւային անմեռուկի պէս, մերթ կանաչ՝ փոթորկալից ծովու մը նման, մերթ գորշ՝ ձմրան գիշերուան մը հանգոյն։

Կարծես թէ անոնք դոյն կը փոխէին հոն ցոլացուած մտածումներուն համաձայն։

Դիմագծութիւնը անորոշ, միսթիք ու գեղեցկական էր միեւնոյն ատեն, նման բիւզանդական կարգ մը պատկերներու, որոնք ստորին կայսրութեան սուրբերը կը ներկայացնեն։

Ցոփչտակութիւն մը կար անոր ծիծաղին մէջ եւ հեղնութիւն՝ անոր ժպիտին մէջ։

Մաքսիմ անարեկած մնաց, ինչպէս անգլիացի մը՝ Կոլիզէոնի առջեւ։

Բարիզեան կենցաղասէրէ մը աւելի սովորութամոլ արարած չի գտնուիր, որ բոլոր իր նմաններուն պէս՝ Մաքսիմ ալ կանացի երկու երեք տիպարներ միայն կը ճանչնար, որոնց ամէնքն ալ, պէտք է խոստովանիլ, աւելի կամ նուազ կը նմանէին վարպարդարներու խանութներուն ետին դրուած պատկերներու։

Սեթիքնկի թխագեղը կը ներկայացնէր ընդունուած պէսպիսութիւն մը այն ատենէն ի վեր, երբ Ալֆրէտ տը Միւսէ երգած է անտխուզ կիները. Մաքսիմ կը գտնահատէր թխագեղը։

Բայց կոմսուհին չուարումի մէջ ձգած էր զինքը։

Տարտամօրէն կը զգար թէ անիկա ոչինչ հասարակ ունէր իր մէջ, թէ աւելի խորապէս ուսումնասիրելով զայն, Պ. Վիլլակոսի կողմէ դրուատուած հրապոյրը եւեւան պիտի հանէր. բայց այդ հրապոյրին ազդեցութիւնը չէր կրեր տարակուսիլ։

—Կոմսուհի, իմ պատուէրներս միայն պէտք է հետեւիք։ Ձեզի չարգիլեցի մարմնամարզը ու զբօսանքը։ Զինավարժութիւն կ'ընէք, չա՛տ լաւ, բայց ինչ որ լաւագոյն է, սա է թէ ձեզի կը ներկայացնեմ իմ բարեկամներէս ամէնէն հաճոյալին, ամէնէն զուարթ ու քմահաճը, Պ. Մաքսիմ Տորժէր։

Մաքսիմ պարբերութիւն մը փնտռեց, որ միտքը չինկաւ, եւ ի վերջոյ կոմսուհին բարեւեց ձախաւեր կերպով։

—Բարի եկած էք, պարո՛ն, ըսաւ կոմսուհին։ Բժիշկին բարեկամները իմինները ալ են։

Ու զինավարժութեան յատ

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483.42 ֆրանկ

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, ժամանակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խաչէթ խանի դէմը, Վոյվոտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՃԱԲՈՆԻ

Մեծախսկ ու բուրդէ կերպասներ

«Ճաբոնի Վաճառատուն» անունով հաստատուած նմուշարանին մէջ չատ ա-ժան գինով կը վաճառուին, ճաբոնական հնութիւններէ զատ, ամէն տեսակ կա-նանց զգեստի վերարերեալ «քրէպ» «քոնժէ», բամբակով «քրէպ», լոգանքի յա-տուկ եւ ուրիշ տեսակ կերպասներ. նաեւ այրերու համար բաճկոն, բաճկոնակ, չա-պիկ եւայլն։ Աժան ծախելով մեր նպա-տակն է յաճախորդները վարժեցնել ճա-բոնական ապրանքներու։ Հետեւաբար ա-նոնք որ գնում կատարել կը փափաքին, թո՛ղ փութան անգամ մը այցելել մեր վաճառատունը, ուր ամէն կերպով գոհ պիտի մնան։

«Ճաբոնական վաճառատուն» զոր կը վարեն Նա Նաքամորա եւ Ընկերութիւնը, կեդրոնն է Բերա, Մեծ Փողոց, Կալաթա Սէրայի մօտ, թիւ 186. միակ ճիւղը կը գտնուի, Պոլիս Սիրքէճի, Բէօքրլիւլի խան թիւ 23։ 7—8

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ Ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԲԱՐԷԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆՈՒՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Ագիոն-Գա-բրահիաբ, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Է-տիրնէ, Էնկիւրի, Պաղատատ, Պէյրութ, Պրուսա, Դամաթէմունի, Դամասկոս, Գ.օ-նիա, Լառնաքա, Գահիրէ, Մէրսին, Մի-տիլլի, Ուշաք, Բորդ-Սաիտ, Սելանիկ Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթա-ցիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխատուու-թիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխա-նակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը ղեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քա-ղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, եքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրինիներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժե-թուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կրա-ղներներ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններ-ով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տո-կոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժա-մով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տա-րեկան 1½ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փո-խատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինիասիո-նով եւ ազատ տէրոդիթոյով ապրանքներ առանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գոր-ծառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ ամիսապէս յանձնելու պայմանաժամ կը դնէ եւ կը ծա-խէ զանազան վիճակահանութեանց արժե-թուղթեր, ինչպէս Վիլ ար Բարիի, Ռու-մելիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժե-թուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակա-լութիւնը եւ Պերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ. Ռումելի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բրօմեսները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան 3½% Ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն դրամներ փոխ կուտայ, պղտիկ ընթա-ցիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռան-թերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տօսիէին մէջ կը պահուին։ Պա-հեստի դրուածներու քանակին աւելնա-լուն համամատութեամբ, եղած փոխա-տուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ՄԱՆԿԱՆՑ ՍԻՐԵԼԻՆ

Այժմէ երթայ մը նիհար է և չի զաւակիր նէ, ախորժակ չունի և կերածը կատարեալ չի մարսեր նէ, և ակայները — որոնք չեն մեծնարկոր նէ — որ բնականապէս միւս աղեանները կաւելցրնէ թող իրեն տրուի.

Շիշերու վրայ ասոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։

SCOTT'S EMULSION.

Ասիկայ մանկանց համար ախորժելի կերակուր և դեղ մրն է, և երթայն զայն խմած ատեն վերջի ատիճանի ուրախութեան մէջ կը լլայ։ Մայրը շուտիվ կը տեսնէ թէ ինչպէս երթային բոլոր վիշտերը անհետանալու կը դադրին, որպէս թէ նոր արիւն և նոր կեանք բոլոր անկարգութիւնները չնչելով մանկան ախտերը առողջութեան և զուարթութեան փոխադրելին։ Երբ-խայն միշտ պատրաստ է այս նոր (ուսելիքը և) ըմպելիքին և ախորժակով կրխմէ. Կ'քակի զաւակել և պտղի ձերմակ ոգեայ-ները առանձգաւի և վիշտերու կ'ըկային երեան եկեր։ Ընդօրինի Բաղադրութիւնը երթայից առողջաբար գիրութիւն և զա-ւալում կուտայ, մարսողութեան կ'օգնէ և մարմնոյ ընդհանուր զօրութիւն կը պատճառէ։

ԸՍԴՕԹԻ ԲԱՂԱԴՐԱԹՐՈՒԹԻՒՆ

բոլոր տղայոց Սիրելին է և գանոնք շուտիվ վարդադոյն երեսոյթի և զօրաւոր է կատարեալ առողջութեան պատկերներու կը փսխէ։ Ընդօրինի Բաղադրութիւն գրան այս նշանով վարդադոյն փաթեթի մէջ ծալուած շիշերէն կը ծանչցուի։

Բոլոր դեղագործները և դեղավաճառները կը ծախեն։

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	ֆր.	191,934,570
Տարեկան հասոյթ ապահովագիներէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	»	32,467,172
Վճարումներ՝ բանի վիճակներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերադնումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	»	426,499,043
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	»	52,981,500

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝

ԷՍՏԻՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ

ՄէյտանՃԸդ փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ՝ Ալեքսիասի խան եւ Մէյմէնէթլի խան, թիւ 8։

ԲԱԹԻՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.	ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ	1821 ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼԽԻ 1,500,000 անգլիական ոսկի	ԴՐԱՄԱԳԼԽԻ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԻՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընդհանուր գործակալ ԷՍՏԻՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 4—52

ERNEST GL VANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ «արժեթուղթեր» իրենց դիրքն հաստատութեամբ՝ ամսական 20 դրշ.-էն մինչեւ 100 դրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասիկ զաւ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ելլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 դրշ.-ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չելլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ելլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յաւաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ելլայ, որ իրեն համար շահաւոր մըն է։

Ցանկնարարեցի իմ հիւանդներուս որ ինֆլիւէնցայէն հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր. եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՅՈՒԹ. ՍԹԷՓՈՒԼԻՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԱՆ ԵՒ ՀԱՅՑԿԱՆԱ Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՏԱՄՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒՈՐ

Ելք Պոլսոյ 30ին Պիրինճի, Մարսիլիոյէն։
Ելք Սմիւռնայ 6ին Սիրոֆասի. Անա. եղերքէն։
Հանեմ, Անվերջ չն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ելք Պոլիս 1ին Պիրինճի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովոռոսիսք
» 7ին Սիրոֆասի, ուղ. Մարսիլիա։
Ելք 26ին Հանեմ, Տրապիզոն Պաթում։

Տեսնել սեղմակի Բարիզի համար։

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգ. 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Դարձակալին Թոք Հանէ Գարաքիւղիւյ։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՅԻԼՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող օգ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Ամմենեան	10500	Էմիրշիրն	3500
Բէսդրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Օլիմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ձորճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Ֆսադոնիան	8000	Ալզաշիրն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճո	900
Վավոնիան	3700	Օքսրդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	80
Ճապիան	3500		

Ապրանքի ծէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը զրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել

ԷՍՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրա մաքսատան հիմ տեղը

600

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒՄ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳԵՂԵՑԻԿ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻՆ, ԲԵՂԵՏՍԲՈՒՐԳ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան զանազան հարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Ներդրումներուն գումար	129,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ընդհանուր ճեմիչ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ
Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՈՐ ՐԷԲԲԷՆ

Ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, հին մաքսատան տեղը, գործակալութեան գրասենեակը։ 524

Գիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մանաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

արտադրուած Ֆիլիպ Ոհ[illegible]
ձեռ[illegible] 534

CHles FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՌՈՒԱՔԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՐ

Ընդարձակ Հրլի. Կ. Պոլսոյ եւ Օսեռայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գօմ	1497	Ֆոգ	1011	Մալմ	724	Բոգարիս	186
Ալէքթ	3607	Գանկ	2906	Գրատս	1695	Մարէնկ	2273	Սարֆս	1113
Անճէլս	1541	Գրսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիոսգս	2271	Ֆիտս	4311	Հիտալկս	1581	Միքատս	3557	Միլիս	1193
Պասանս	1822	Ֆօմինս	937	Հինատ	3721	Մելս	1057	Մէրս	1200
Պորտինս	1264	Ֆուրս	2383	Հօրպրիս	3600	Մանդէպլլս	1735	Թասս	1328
Պրավս	1076	Ֆրաքս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պուինս	841	Ֆինամ	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թաքիս	3827
Պըֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Օհիս	4100	Թալէտս	1470
Գէյոս	1671	Էլտօրատս	1520	Ճինս	1080	Օնեարիս	4036	Թարքիտս	487
Գալիրաս	1337	Էրազս	1841	Ֆլէս	1053	Ըրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Ֆօլրինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆօմնս	1700	Բօլս	510	Վալս	1289
Զիքակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալիս	2229	Վալթուրնս	2396
Միսէրս	1881	Ֆրանչիսքս	4582	Լէքանդս	2272	Ռինալտս	1663	Տէտս	1850
Գլիս	2697	Գալիլէս	3060	Լիվօրնս	1843	Ռօլլս	1613	Զէրս	1200
Գոլրեատս	4235	Գիգանս	1243	Լօրէնցս	3191	Ռսմէս	1789		

Ալէքս չոգենաւը, նաւապետ Պենկամ, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հաս հասնիս է։
Քօնկս չոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հաս կը սպասուի, ելիս 5ին։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՔ ԷՆԻՐԻՔՍՕՆ
[illegible]

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաբաքուան երթեւեկութիւններ

Շ. 10/23 Օսէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դ. 11/24 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիէն Բոր-Սաիտ, Եաֆա, Գէրուզ, Թարապուլուս-Շամ.
Դ. 11/24 Գուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Ե. 12/25 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Ե. 12/25 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ո.բ. 13/26 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 14/27 Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Իրոս, Թարապուլուս-Շամ, Գէրուզ, Եաֆա, Բոր-Սաիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ից յետ միջօր։

ՔՈՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլի եւ Արեւելիցէ միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18990	Սիլվանիա	5598
Դաքսոնիա	18900	Քաթարոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Ֆամբանիա	12950	Բավլա	2945
Դուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8128	Միբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Օէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուբանի	7269	Շէրպուրկ	161[illegible]

Շերպուրկ չոգենաւը, նաւապետ Քէրպինէս, ընդհանուր վաճառքով Լիվերբուլէն հոս կը սպասուի յունիս 4ին։

Դիմել առ ՀՈԼԻ ԵՒ ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Գալաթիա, Քարափ [illegible] փողոց։ 255

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի, Գլասգոյի. Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օգոգենաւ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամէգ	3000	Թիպս	2500
Անպիա	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մինիոս	2000
Օսմանլի	3000	Դասրնի	1500
Մարիոնիս	2500	Դիւէա	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ուքթոլ խան
ՃԷՕՄՍ ՄՈՍ ԵՒ ԸՆԿ.
134 [illegible] Սաքսէ Լիվերբուլ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Ելքեւեկութիւն կառախումբերու 1903 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ – ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՉ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.			Ժ.	Վ.
10	25	մկն.	Էսկի-Շէհիր	ժմ.	1 25
11	7	»	Կէօքէէ Քիսրք	»	12 45
12	5	»	Սապանճը Բունար	»	12 3
12	59	»	Ալաեունա	»	11 7
1	41	»	Զէքիւրէր	»	10 23
2	41	»	Տէօյէր	»	9 35
3	10	»	Իհսանիյէ	»	8 50
3	34	»	Համամ	»	8 23
3	44	»	Կաղլիկէօլ համամ	»	8 14
4	31	»	Աֆիոն Գարա Հիսար	»	7 43
5	11	»	Գեօյիւք Զօպանլար	»	6 50
6	6	»	Զայ	»	6 3
6	51	»	Իսկաքլու	»	5 10
7	15	»	Նասրիան	»	4 45
7	46	»	Աք չէհիր	»	4 23
8	18	»	Ադարի քէօյ	»	3 43
9	—	»	Զավուշճը քէօյ	»	3 5
9	38	»	Իմիրի	»	2 33
10	25	»	[illegible]ոբն-Խանը	»	1 39
11	20	»	[illegible]էրայ-Ինի	»	12 57
11	52	»	Մէյման	»	12 17
12	52	»	Բունար-Գաչը	»	11 12
1	30	ժմ.	Գոնիա	մկն.	10 30
իրկն.				առտ.	

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇՏ. ԷՍԿԻ – ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 34 խառն Առտու		Թ. 36 խառն Իրկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 31 խառն Առտու		Թ. 33 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.			Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
10	55	7	45	մկն.	Քարաքէօյ Կամուր	ժմ.	3 40	11	45
11	20	8	10	ժմ.	Հայտար Փաշա	մկն.	3 15	11	20
11	45	8	27	մկն.		ժմ.	3 3	10	58
12	50	9	40	ժմ.		մկն.	1 58	9	44
1	—	9	50	մկն.	Բէնտիք	ժմ.	1 43	9	30
1	22	10	15	»	Թուզլա	»	1 23	9	8
1	43	10	40	»	Կէյպգէ	»	1 2	8	48
2	8	11	2	»	Տիլ Իսքէլէսի	»	12 33	8	15
2	19	11	13	»	Թավշանճիլ	»	12 19	8	4
2	40	11	34	»	Հէրէքէ	»	12 8	7	52
3	1	11	54	»	Եարըմճա	»	11 41	7	25
3	15	12	7	»	Թիւթիւն Զիֆթլիք	»	11 29	7	10
3	27	12	21	»	Տէրինճէ	»	11 18	6	59
3	42	12	35	ժմ.	Իզմիտ	մկն.	11 —	6	43
4	7	—	—	մկն.		ժմ.	— —	6	18
4	41			»	Գէյիւք-Տէրպէնտ	»		5	42
5	14			»	Սապանճա	»		5	12
5	41			»	Հափ-իէ	»		4	54
6	28			»	Կէյէտ	»		3	58
6	54			»	Աք-Հիսար	»		3	32
7	29			»	Մէքէճէ	»		3	3
7	59			»	Լէֆքէ	»		2	29
8	37			»	Վէկիր-Խան	»		1	51
9	20			ժմ.	Պիլէճիք	մկն		1	10
9	35			մկն.		ժմ		1	—
10	45			»	Քարաքէօյ	»		12	10
11	29			»	Գօզիւք	»		11	34
12	22			»	Ին Էօնիւ	»		10	57
12	54			»	Զուքուր Հիսար	»		10	24
1	35			ժմ.	Էսկի Շէհիր	մկն.		9	45
իրկն.								առտ.	